

## WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

### Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. KLASA 4

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

#### I. Kształcenie literackie i kulturowe

##### I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Utwory liryczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| – rozpoznaje czytany utwór jako wiersz,<br>– wygłasza z pamięci wskazany wiersz,<br>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,<br>– krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór,<br>– wskazuje w wierszu osobę mówiącą,<br>– wyjaśnia pojęcie <i>podmiot liryczny</i> ,<br>– wskazuje bohatera wiersza, | <u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u><br>– wymienia cechy poezji,<br>– czyta wiersz głośno i wyraźnie,<br>– wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe,<br>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,<br>– podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, | <u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u><br>– uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem,<br>– czyta wiersz, akcentując ważne słowa,<br>– wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją,<br>– określa temat wiersza,<br>– opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,<br>– wyodrębnia obrazy poetyckie, | <u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u><br>– wyjaśnia, na czym polega język poezji,<br>– czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację,<br>– wygłasza wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej,<br>– opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, bohaterze wiersza, | <u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u><br>– prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybierze, w tym w formie interaktywnej,<br>– samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu,<br>– tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, zdrobnień, wyrazów dźwiękonaśladowczych,<br>– wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, powtórzeń, |

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Utwory liryczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>adresat utworu</i>,</li> <li>– odróżnia podmiot liryczny od adresata wiersza,</li> <li>– wskazuje wers i strofę (zwrotkę),</li> <li>– odróżnia wers od strofy (zwrotki),</li> <li>– wyjaśnia, czym jest wers i refren,</li> <li>– wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, powtórzenie, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, zdrobnienie,</li> <li>– wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa,</li> <li>– odróżnia hymn od innych gatunków lirycznych,</li> <li>– odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje wartości ważne dla poety w omawianych utworach,</li> <li>– określa nastrój wiersza,</li> <li>– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. rysunek, dramę, który będzie interpretacją omawianego utworu,</li> <li>– podaje wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata,</li> <li>– opowiada o osobie mówiącej (podmiocie lirycznym) w wierszu,</li> <li>– przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu,</li> <li>– wskazuje adresata utworu,</li> <li>– wskazuje bohatera utworu,</li> <li>– znajduje wers, w którym jest zawarty zwrot do adresata,</li> <li>– rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, powtórzenia, uosobienia i zdrobnienia w omawianych tekstach,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór,</li> <li>– przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, dramę,</li> <li>– wskazuje cechy podmiotu lirycznego,</li> <li>– określa cechy bohatera wiersza,</li> <li>– porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,</li> <li>– rozpoznaje w wierszu epitety, porównania, powtórzenia, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia i zdrobnienia,</li> <li>– rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź,</li> <li>– dzieli wersy na sylaby,</li> <li>– wymienia cechy hymnu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podmiocie lirycznym i ich uczuciach,</li> <li>– opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,</li> <li>– opisuje adresata utworu,</li> <li>– wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór,</li> <li>– wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście,</li> <li>– uzasadnia własne rozumienie utworu,</li> <li>– rozpoznaje funkcje epitetów, porównań, powtórzeń, wyrazów dźwiękonaśladowczych i uosobień, zdrobnień,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega rytm utworu,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyrazów dźwiękonaśladowczych i uosobień, zdrobnień,</li> <li>– wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się,</li> <li>– wyczerpująco omawia sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,</li> <li>– określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź i odwołuje się do elementów utworu,</li> <li>– charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza,</li> <li>– rozpoznaje hymn wśród innych gatunków literackich.</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| Utwory liryczne                         |                                                                                                                                                          |  |                                                                                                                                            |  |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| – nazywa elementy budowy utworu: tytuł. | – wskazuje rymy w wierszu,<br>– rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź,<br>– rozpoznaje utwór liryczny jako hymn,<br>– dzieli wers na sylaby. |  | – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,<br>– rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź,<br>– wskazuje cechy hymnu w danym utworze. |  |

## I.1. Czytanie utworów literackich – epika

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Utwory epickie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu,</li> <li>– odróżnia utwór epicki od wiersza,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia,</li> <li>– odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne w omawianych utworach,</li> <li>– wymienia wybrane gatunki literackie, takie jak: baśń, legenda,</li> <li>– nazywa elementy budowy utworu: tytuł,</li> <li>– wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</li> <li>– odpowiada na pytania dotyczące fragment tekstu,</li> <li>– wymienia cechy utworu epickiego,</li> <li>– krótko opisuje elementy świata przedstawionego,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach,</li> <li>– wymienia cechy gatunkowe baśni i legendy,</li> <li>– wyszukuje w tekście określone informacje,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu: tytuł,</li> <li>– ustala kolejność wydarzeń w utworze,</li> <li>– podaje wyrazy wskazujące narratora,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</li> <li>– odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu,</li> <li>– czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,</li> <li>– rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz baśń i legendę,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach,</li> <li>– opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,</li> <li>– wskazuje dialog w utworze,</li> <li>– określa rodzaj narratora w omawianym utworze,</li> <li>– nazywa rodzaj bohatera (bohater pierwszoplanowy, drugoplanowy, epizodyczny),</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</li> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do baśni i legendy,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,</li> <li>– wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,</li> <li>– określa relacje łączące bohaterów utworu,</li> <li>– uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</li> <li>– porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów,</li> <li>– dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając odpowiednie przykłady z tekstu,</li> <li>– rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami,</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| Utwory epickie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim,</li> <li>– rozpoznaje bohatera,</li> <li>– wymienia bohaterów utworu,</li> <li>– podaje przykład wypowiedzi narratora,</li> <li>– rozpoznaje wątek główny w utworze,</li> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,</li> <li>– rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście,</li> <li>– opowiada o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,</li> <li>– przedstawia bohatera utworu,</li> <li>– wymienia niektóre cechy bohaterów,</li> <li>– rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację,</li> <li>– rozpoznaje wątki poboczne,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> <li>– wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach,</li> <li>– rozpoznaje informacje ważne w utworze,</li> <li>– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. rysunek, dramę, spektakl teatralny, który będzie jego własną interpretacją utworu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia większość cech bohaterów,</li> <li>– określa rodzaj narracji (narracja pierwszoosobowa),</li> <li>– omawia wątek główny utworu,</li> <li>– określa doświadczenia bohaterów literackich,</li> <li>– prezentuje własne rozumienie utworu,</li> <li>– ocenia bohaterów literackich oraz zdarzenia,</li> <li>– rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,</li> <li>– rozpoznaje fakty i opinie,</li> <li>– wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury,</li> <li>– odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia bohatera pierwszoplanowego od drugoplanowego i epizodycznego,</li> <li>– dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji,</li> <li>– określa tematykę utworu,</li> <li>– omawia wątek poboczny,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,</li> <li>– porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje narratorów w różnych utworach literackich,</li> <li>– charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych,</li> <li>– porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski,</li> <li>– określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.</li> </ul> |

## I.2. Odbiór tekstów kultury – komiks

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| KOMIKS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiada na proste pytania dotyczące treści fragmentu komiksu,</li> <li>– odróżnia utwór pisany prozą od komiksu,</li> <li>– rozpoznaje komiks,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest komiks,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego w komiksie, takie jak: czas i miejsce akcji, bohaterowie, zdarzenia,</li> <li>– podaje wybrane wydarzenia omawianego komiksu.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiada na pytania dotyczące treści całego komiksu,</li> <li>– opisuje elementy świata przedstawionego w komiksie,</li> <li>– rozróżnia i wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w komiksie,</li> <li>– wymienia charakterystyczne cechy komiksu,</li> <li>– wyszukuje w komiksie określone informacje,</li> <li>– ustala kolejność wydarzeń w utworze,</li> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w komiksie,</li> <li>– przedstawia bohatera komiksu,</li> <li>– wymienia niektóre cechy bohaterów,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego komiksu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta komiks wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, wyrazów dźwiękonaśladowczych i wykrzykników,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego w komiksie,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w komiksie,</li> <li>– prezentuje w dowolnej formie treść komiksu, w tym w formie interaktywnej,</li> <li>– opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły komiksu,</li> <li>– wskazuje w komiksie wypowiedzi bohaterów,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego w komiksie i wyciąga wnioski z analizy,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w komiksie,</li> <li>– uzasadnia, dlaczego utwór jest komiksem,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe w komiksie,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj bohatera w komiksie,</li> <li>– określa relacje łączące bohaterów komiksu,</li> <li>– uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do komiksu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– udowadnia, że czytany utwór jest komiksem, podając odpowiednie przykłady z tekstu,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w komiksie,</li> <li>– charakteryzuje bohatera w omawianym komiksie, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych,</li> <li>– określa problematykę komiksu i prezentuje ją w twórczy sposób,</li> <li>– wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie,</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

KOMIKS

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                       |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje wartości ważne dla bohaterów komiksu,</li> <li>– rozpoznaje ważne informacje w komiksie,</li> <li>– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny), np. rysunek, dramę, spektakl teatralny, który będzie jego interpretacją omawianego komiksu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa rodzaj bohatera: bohater pierwszoplanowy i drugoplanowy,</li> <li>– wymienia większość cech bohaterów,</li> <li>– ocenia bohaterów literackich i zdarzenia,</li> <li>– rozpoznaje informacje mniej ważne w komiksie,</li> <li>– odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. w postaci rysunku, dramy, spektaklu teatralnego.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia bohatera pierwszoplanowego od drugoplanowego w komiksie,</li> <li>– określa tematykę komiksu,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohaterów komiksu z własnymi,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– charakteryzuje komiks jako tekst kultury,</li> <li>– opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie,</li> <li>– odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odwołując się do znajomości całej lektury,</li> <li>– tworzy według własnego pomysłu komiks z poznanymi bohaterami.</li> </ul> |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## I.2. Odbiór tekstów kultury – obraz

Uczeń

| OBRAZ                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa tematykę obrazu,</li> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki,</li> <li>– wymienia elementy obecne na obrazie.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje elementy przedstawione na obrazie,</li> <li>– wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie,</li> <li>– odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuację przedstawioną na obrazie,</li> <li>– nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu,</li> <li>– określa uczucia, jakie wywołuje obraz,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki,</li> <li>– wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje pierwszy i drugi plan obrazu,</li> <li>– opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie,</li> <li>– opisuje umieszczone na obrazie elementy,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie,</li> <li>– rozumie właściwości tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź,</li> <li>– przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu,</li> <li>– omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch,</li> <li>– dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.</li> </ul> |



## II. Kształcenie JĘZYKOWE

### II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| FONETYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to jest alfabet,</li> <li>– rozpoznaje litery i głoski,</li> <li>– rozpoznaje samogłoski i spółgłoski,</li> <li>– rozpoznaje sylabę,</li> <li>– potrafi powiedzieć, jakie funkcje może pełnić samogłoska <i>i</i> w wyrazie.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia po kolei litery alfabetu,</li> <li>– definiuje literę,</li> <li>– definiuje głoskę,</li> <li>– odróżnia litery od głosek,</li> <li>– odróżnia samogłoski od spółgłosek,</li> <li>– dzieli wyraz na sylaby,</li> <li>– definiuje samogłoskę,</li> <li>– rozróżnia funkcję samogłoski <i>i</i>.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje proste wyrazy według alfabetu,</li> <li>– dzieli wyrazy na litery,</li> <li>– wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski,</li> <li>– dzieli wyrazy na sylaby,</li> <li>– określa funkcję samogłoski <i>i</i>.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie przenosi wyrazy,</li> <li>– porządkuje trudniejsze wyrazy według alfabetu,</li> <li>– dzieli wyrazy na głoski,</li> <li>– rozpoznaje funkcję samogłoski <i>i</i> w wyrazie.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i wyrazów w słownikach,</li> <li>– dzieli wyraz na głoski, zwracając uwagę na różne funkcje samogłoski <i>i</i>.</li> </ul> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| CZĘŚCI MOWY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>– wymienia części mowy, takie jak: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, spójnik, zaimek,</p> <p>– podaje pytania odmiennych części mowy,</p> <p>– rozpoznaje osobowe formy czasownika,</p> <p>– wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: czasy, osoby, liczby, rodzaje,</p> <p>– odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika,</p> <p>– rozpoznaje osobę i liczbę czasownika,</p> <p>– rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika,</p> <p>– przy pomocy nauczyciela odmienia rzeczownik przez przypadki.</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <p>– rozpoznaje w zdaniu części mowy, takie jak: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek,</p> <p>– rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: bezokoliczniki,</p> <p>– nazywa przypadki i ich pytania,</p> <p>– rozpoznaje czas i tryb czasownika,</p> <p>– wskazuje wyrażenie przyimkowe,</p> <p>– wymienia przykłady nieodmiennych części mowy: przyimek,</p> <p>– podaje informacje o budowie wyrażenia przyimkowego.</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <p>– odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,</p> <p>– rozpoznaje formy przypadków wyrazów,</p> <p>– rozpoznaje rodzaj czasownika,</p> <p>– stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika,</p> <p>– odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby,</p> <p>– odmienia czasownik przez czasy, osoby, liczby, rodzaje,</p> <p>– podaje przykłady wyrażenia przyimkowych.</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <p>– określa rolę czasownika w wypowiedzi,</p> <p>– określa przypadek rzeczownika w zdaniu,</p> <p>– stosuje poprawne formy liczebnika,</p> <p>– rozpoznaje poszczególne części mowy wśród innych,</p> <p>– stosuje w praktyce zasady pisowni przyimków prostych i złożonych oraz wyrażenia przyimkowych,</p> <p>– rozpoznaje spójniki.</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <p>– określa funkcję części mowy w tekście,</p> <p>– bezbłędnie zapisuje przyimki proste i złożone oraz wyrażenia przyimkowe,</p> <p>– poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika,</p> <p>– odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników.</p> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>– odróżnia zdanie od równoważnika zdania,</li><li>– wskazuje przykłady czasownika w formie osobowej,</li><li>– rozpoznaje główne części zdania,</li><li>– podaje pytania głównych części zdania,</li><li>– rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte,</li><li>– definiuje pojęcie: <i>zdanie złożone</i>,</li><li>– przy pomocy nauczyciela wskazuje w tekście zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące.</li></ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– wyjaśnia różnicę między zdaniem od równoważnikiem zdania,</li><li>– rozpoznaje czasowniki w formie osobowej,</li><li>– wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia,</li><li>– wskazuje w zdaniu wyrazy, które tworzą związki,</li><li>– odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego,</li><li>– odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego,</li><li>– rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące.</li></ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania,</li><li>– stosuje czasowniki w formie osobowej do tworzenia zdania,</li><li>– wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu,</li><li>– rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,</li><li>– wyodrębnia zdania składowe w zdaniu złożonym,</li><li>– tworzy zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące, rozumie ich funkcje i je stosuje.</li></ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie i równoważnik zdania oraz czasowniki w formie osobowej,</li><li>– poprawnie tworzy związki wyrazowe w zdaniach,</li><li>– poprawnie tworzy różne rodzaje zdań,</li><li>– poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdania pojedyncze i złożone,</li><li>– przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.</li></ul> |

## II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje <i>frazeologizm</i>,</li> <li>– podaje przykłady frazeologizmów omawianych na lekcji,</li> <li>– odróżnia synonim od antonimu,</li> <li>– podaje informacje o tym, co zawiera słownik synonimów.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny,</li> <li>– rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach,</li> <li>– rozpoznaje synonimy i antonimy,</li> <li>– znajduje synonimy w słowniku synonimów.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady związków frazeologicznych obecnych w życiu codziennym,</li> <li>– podaje przykłady synonimów i antonimów,</li> <li>– omawia zasady korzystania ze słownika synonimów.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych,</li> <li>– redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi,</li> <li>– wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy,</li> <li>– tworzy synonimy i antonimy,</li> <li>– korzysta w praktyce ze słownika synonimów.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne,</li> <li>– używa synonimów i antonimów w celowy sposób.</li> </ul> |

## II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie zapisuje wyrazy często używane,</li> <li>– rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą,</li> <li>– rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik,</li> <li>– stosuje kropkę na końcu zdania.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż,</li> <li>– poprawnie zapisuje wyrazy, których pisownię wcześniej ćwiczy,</li> <li>– stawia przecinek, aby oddzielić te same części mowy,</li> <li>– stosuje cudzysłów w tytułach,</li> <li>– używa wykrzyknika,</li> <li>– wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje zasady pisowni wyrazów z h, ch, dużą i małą literą, przeczenia „nie” z czasownikami w formie osobowej,</li> <li>– stosuje zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, h, ch oraz przeczenia „nie” z czasownikami w formie osobowej,</li> <li>– oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym,</li> <li>– stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych,</li> <li>– poprawnie zapisuje wyrazy zgodnie z poznanymi zasadami ortograficznymi,</li> <li>– poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym,</li> <li>– poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach,</li> <li>– poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż niewymiennym,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym,</li> <li>– stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów,</li> <li>– używa dwukropka przed wyliczeniem,</li> <li>– określa różnice w treści zdania w zależności od</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną,</li> <li>– stosuje dwukropek i myślnik w dialogu,</li> <li>– samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego,</li> <li>– redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA |  |  |                                       |  |
|---------------------------|--|--|---------------------------------------|--|
|                           |  |  | zastosowanego znaku interpunkcyjnego. |  |

### III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST

– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi,  
– podaje przykłady różnych sposobów notowania,  
– wyjaśnia, na czym polega dialog,  
– wskazuje interpunkcję w zapisie dialogu,  
– mówi, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu,  
– podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca,  
– rozpoznaje akapit,  
– podaje informacje o tym, czym jest argument,  
– rozpoznaje plan wydarzeń,  
– mówi, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego,  
– wyjaśnia, jaką formą wypowiedzi są życzenia,

spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:  
– wymienia cechy notatki,  
– rozpoznaje dialog,  
– mówi, jak zapisać dialog,  
– gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca,  
– tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu,  
– mówi, co to jest akapit,  
– mówi, co to jest argument,  
– wyjaśnia, jak jest zbudowany argument,  
– mówi, jak tworzyć plan wydarzeń,  
– odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego,  
– wymienia cechy życzeń,  
– rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi,

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:  
– omawia cechy notatki,  
– rozróżnia rodzaje notatki,  
– zapisuje dialog,  
– tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu na podstawie planu,  
– wyjaśnia, co to jest akapit,  
– podaje przykłady argumentu,  
– wyjaśnia, jak tworzyć plan wydarzeń,  
– tworzy plan ramowy,  
– rozpoznaje życzenia spośród innych form wypowiedzi,  
– wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu,  
– omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:  
– tworzy różne rodzaje notatki,  
– tworzy dialog,  
– porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu,  
– tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu,  
– stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity,  
– stosuje w swoich wypowiedziach argumenty,  
– omawia budowę argumentu,  
– tworzy plan szczegółowy,  
– układa życzenia,  
– tworzy zaproszenie i ogłoszenie,  
– pisze wypowiedź w formie listu o właściwej kompozycji i układzie graficznym,

spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:  
– tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną,  
– stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu,  
– samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis postaci, miejsca, krajobrazu, o właściwej kompozycji i układzie graficznym,  
– podejmuje próbę uzasadniania argumentu,  
– tworzy plan w jednolitej formie: zdań lub równoważników zdań,  
– tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej,

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST

– podejmuje próbę napisania życzeń,  
– rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie,  
– rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,  
– rozpoznaje list jako formę wypowiedzi,  
– rozpoznaje nadawcę i adresata,  
– podaje przykłady zwrotów do adresata.

– podaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,  
– podaje elementy listu,  
– odróżnia nadawcę i adresata,  
– mówi, jakie są zasady pisowni w zwrotach do adresata,  
– pisze list prywatny,  
– tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog.

– wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi,  
– podaje przykłady nadawcy i adresata,  
– omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata,  
– pisze rozwinięty list prywatny,  
– selekcionuje informacje,  
– tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list.

– stosuje akapity,  
– zachowuje zasady etykiety językowej, tworząc współczesne formy komunikatów,  
– stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.

– wyjaśnia rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.



# WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 5

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

## I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

### I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje czytany utwór jako wiersz,</li> <li>– wygłasza z pamięci wskazany wiersz,</li> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór,</li> <li>– wie, kto to osoba mówiąca w wierszu,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie podmiotu lirycznego,</li> <li>– wyjaśnia, kto to jest bohater wiersza,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy poezji,</li> <li>– czyta wiersz głośno i wyraźnie,</li> <li>– wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> <li>– podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem,</li> <li>– czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa,</li> <li>– wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie,</li> <li>– z poprawną dykcją,</li> <li>– określa temat wiersza,</li> <li>– opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,</li> <li>– wyodrębnia obrazy poetyckie,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega język poezji,</li> <li>– czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację,</li> <li>– wygłasza wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej,</li> <li>– opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybiera, w tym interaktywnej,</li> <li>– samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu,</li> <li>– tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, ożywień,</li> <li>– wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)**

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie adresata utworu,</li> <li>– odróżnia podmiot liryczny od adresata,</li> <li>– wymienia wartości w utworze,</li> <li>– wskazuje wers i strofę (zwrotkę),</li> <li>– odróżnia wers od strofy (zwrotki),</li> <li>– wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren,</li> <li>– wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa,</li> <li>– wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest hymn, bajka,</li> <li>– odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego w omawianych utworach,</li> <li>– określa nastrój wiersza,</li> <li>– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu,</li> <li>– nazywa wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata,</li> <li>– opowiada o osobie mówiącej w wierszu,</li> <li>– przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu,</li> <li>– wskazuje adresata utworu,</li> <li>– wskazuje bohatera utworu,</li> <li>– odnajduje wers, w którym jest zwrot do adresata,</li> <li>– rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy w omawianych tekstach,</li> <li>– wymienia nazwy środków: ożywienie, apostrofa, powtórzenie,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór,</li> <li>– przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy,</li> <li>– wskazuje cechy podmiotu lirycznego,</li> <li>– określa cechy bohatera wiersza,</li> <li>– porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,</li> <li>– rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, powtórzenie,</li> <li>– rozpoznaje w utworze sens dosłowny i przenośny,</li> <li>– rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź,</li> <li>– dzieli wersy na sylaby i podaje ich liczbę w każdym z nich,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podmiocie lirycznym i ich uczuciach,</li> <li>– opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,</li> <li>– opisuje adresata utworu,</li> <li>– wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór,</li> <li>– wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście,</li> <li>– uzasadnia własne rozumienie utworu,</li> <li>– rozpoznaje funkcję epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, powtórzenia,</li> <li>– odróżnia sens dosłowny od przenośnego,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega rytm utworu,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, powtórzeń,</li> <li>– odczytuje sens przenośny w utworze,</li> <li>– wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się,</li> <li>– omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,</li> <li>– określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu,</li> <li>– charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza,</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)**

| <b>ocena dopuszczająca</b>              | <b>ocena dostateczna</b>                                                                                                                               | <b>ocena dobra</b>             | <b>ocena bardzo dobra</b>                                                                                                                                                  | <b>ocena celująca</b>                                        |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| <b>Uczeń</b>                            |                                                                                                                                                        |                                |                                                                                                                                                                            |                                                              |
| <b>UTWORY LIRYCZNE</b>                  |                                                                                                                                                        |                                |                                                                                                                                                                            |                                                              |
| – nazywa elementy budowy utworu: tytuł. | – wskazuje rymy w wierszu,<br>– rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź,<br>– rozpoznaje utwór jako hymn, bajkę,<br>– dzieli wers na sylaby. | – wymienia cechy hymnu, bajki. | – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,<br>– rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź – liczbę sylab w wersie,<br>– wskazuje cechy hymnu i bajki w danym utworze. | – rozpoznaje hymn i bajkę wśród innych gatunków literackich. |

## I.1. Czytanie utworów literackich – epika

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dobra<br>Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| UTWORY EPICKIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu,</li> <li>– rozpoznaje utwór epicki,</li> <li>– odróżnia utwór epicki od wiersza,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia,</li> <li>– rozpoznaje fikcję literacką,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach,</li> <li>– wymienia wybrane gatunki literackie: mit, opowiadanie, powieść,</li> <li>– nazywa elementy budowy utworu: tytuł,</li> <li>– wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu,</li> <li>– wymienia cechy utworu epickiego,</li> <li>– określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach,</li> <li>– wymienia cechy gatunkowe mitu, opowiadania i powieści,</li> <li>– wyszukuje w tekście określone informacje,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł,</li> <li>– ustala kolejność wydarzeń w utworze,</li> <li>– nazywa wyrazy wskazujące narratora,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu,</li> <li>– czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,</li> <li>– rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz mit, opowiadanie, powieść,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu – puenta,</li> <li>– opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,</li> <li>– wskazuje dialog w utworze,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, opowiadania, powieści,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,</li> <li>– wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów,</li> <li>– dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając odpowiednie przykłady z tekstu,</li> <li>– rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł, puenta, punkt kulminacyjny,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami,</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)**

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena dobra<br>Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>UTWORY EPICKIE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim,</li> <li>– rozpoznaje bohatera,</li> <li>– wymienia bohaterów utworu,</li> <li>– wskazuje narratora,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest narracja,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest fabuła, akcja,</li> <li>– rozpoznaje wątek główny w utworze,</li> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,</li> <li>– rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście,</li> <li>– opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń,</li> <li>– rozpoznaje dialog i monolog.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,</li> <li>– przedstawia bohatera utworu,</li> <li>– wymienia niektóre cechy bohaterów,</li> <li>– rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację,</li> <li>– odróżnia fabułę od akcji,</li> <li>– rozpoznaje wątki poboczne,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> <li>– wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach,</li> <li>– rozpoznaje ważne informacje w utworze,</li> <li>– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który będzie interpretacją utworu,</li> <li>– rozpoznaje dialog i monolog.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa rodzaj narratora w omawianym utworze,</li> <li>– nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,</li> <li>– wymienia większość cech bohaterów,</li> <li>– nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa,</li> <li>– omawia wątek główny,</li> <li>– wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze,</li> <li>– określa doświadczenia bohaterów literackich,</li> <li>– prezentuje własne rozumienie utworu,</li> <li>– ocenia bohaterów literackich i zdarzenia,</li> <li>– rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,</li> <li>– rozpoznaje fakty i opinie,</li> <li>– wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa relacje łączące bohaterów utworu,</li> <li>– uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu,</li> <li>– odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,</li> <li>– dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji,</li> <li>– określa tematykę utworu,</li> <li>– omawia wątek poboczny,</li> <li>– odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje narratora w różnych utworach literackich,</li> <li>– charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych,</li> <li>– porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski,</li> <li>– określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8)**

| ocena dopuszczająca   | ocena dostateczna | ocena dobra<br>Uczeń                                                                                                                                         | ocena bardzo dobra                                              | ocena celująca |
|-----------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>UTWORY EPICKIE</b> |                   |                                                                                                                                                              |                                                                 |                |
|                       |                   | – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny,<br>– odróżnia dialog od monologu. | – porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami. |                |

## I.2. Odbiór tekstów kultury – obraz

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*  
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                         | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| OBRAZ                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa tematykę obrazu,</li> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki,</li> <li>– wymienia elementy obecne na obrazie.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje elementy przedstawione na obrazie,</li> <li>– wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie,</li> <li>– odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuację przedstawioną na obrazie,</li> <li>– nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu,</li> <li>– określa uczucia, jakie wywołuje obraz,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki,</li> <li>– wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje pierwszy i drugi plan obrazu,</li> <li>– opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie,</li> <li>– opisuje umieszczone na obrazie elementy,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie,</li> <li>– rozumie właściwości tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź,</li> <li>– przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu,</li> <li>– omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch,</li> <li>– dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.</li> </ul> |

## I.2. Odbiór tekstów kultury – spektakl teatralny, koncert, kino, program telewizyjny i radiowy

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje słownictwo związane z teatrem,</li> <li>– odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i kina,</li> <li>– wyjaśnia, kim jest widz i aktor,</li> <li>– wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, muzyka,</li> <li>– wymienia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, takie jak: gra aktorska, muzyka,</li> <li>– odróżnia tekst literacki od jego adaptacji,</li> <li>– wyjaśnia, czym jest adaptacja utworu literackiego,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia własne rozumienie spektaklu, filmu, muzyki,</li> <li>– wskazuje cechy tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki,</li> <li>– wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: reżyseria, rekwizyty,</li> <li>– wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego: reżyseria,</li> <li>– wskazuje charakterystyczne cechy przekazów audiowizualnych – filmu,</li> <li>– rozróżnia rodzaje adaptacji utworu literackiego, np. filmową, sceniczną, radiową,</li> <li>– wskazuje elementy plakatu teatralnego,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje właściwości tekstów kultury przynależnych do: teatru, filmu, muzyki,</li> <li>– wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny – charakteryzacja,</li> <li>– wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego – ujęcie,</li> <li>– wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych – programu informacyjnego,</li> <li>– wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,</li> <li>– zestawia treści tekstów kultury z własnym doświadczeniem,</li> <li>– wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach,</li> <li>– określa cechy bohaterów,</li> <li>– opisuje bohaterów,</li> <li>– wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu,</li> <li>– przedstawia morał płynący z przedstawienia,</li> <li>– opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem,</li> <li>– przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze,</li> <li>– planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny,</li> <li>– pracując w grupie, przygotowuje inscenizację przedstawienia,</li> <li>– wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego,</li> <li>– wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze,</li> <li>– przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnego mitu.</li> </ul> |



|                                                                                 |                                                             |                                                                                                       |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| – mówi, jakie zasady zachowania obowiązują w kinie, na koncercie czy w teatrze. | – potrafi zachować się w kinie, na koncercie czy w teatrze. | – świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży. |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|

## II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

### II.1. Gramatyka języka polskiego

### II.2. Zróżnicowanie języka

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)  
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje sylabę,</li> <li>– potrafi powiedzieć, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje,</li> <li>– zna pojęcie głoski nosowej,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie frazeologizmu,</li> <li>– podaje frazeologizmy omawiane na lekcji,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest synonim i antonim,</li> <li>– rozpoznaje słownik synonimów,</li> <li>– potrafi powiedzieć, że jest oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dzieli wyraz na sylaby,</li> <li>– wskazuje samogłoski,</li> <li>– rozróżnia funkcję samogłoski <i>i</i>,</li> <li>– wyjaśnia, co to związek frazeologiczny,</li> <li>– rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach,</li> <li>– rozpoznaje synonimy i antonimy,</li> <li>– potrafi korzystać ze słownika synonimów,</li> <li>– odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dzieli wyrazy na sylaby,</li> <li>– określa rolę samogłoski <i>i</i>,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny,</li> <li>– podaje przykłady związków frazeologicznych obecnych w życiu codziennym,</li> <li>– podaje przykłady synonimów i antonimów,</li> <li>– omawia zasady korzystania ze słownika synonimów,</li> <li>– tworzy teksty z wykorzystaniem oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny,</li> <li>– rozpoznaje różne odmiany polszczyzny.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje funkcję <i>i</i> w wyrazie,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych,</li> <li>– redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi,</li> <li>– wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy,</li> <li>– tworzy synonimy i antonimy,</li> <li>– korzysta w praktyce ze słownika synonimów,</li> <li>– używa stylu dostosowanego do sytuacji komunikacyjnej.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i korzystania ze słowników,</li> <li>– wskazuje różne funkcje głoski <i>i</i>,</li> <li>– stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne,</li> <li>– używa synonimów i antonimów w celowy sposób,</li> <li>– dostosowuje sposób wypowiedziania się do zamierzonego celu wypowiedzi.</li> </ul> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*  
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| CZĘŚCI MOWY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek,</li> <li>– rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy,</li> <li>– podaje pytania odmiennych części mowy,</li> <li>– wskazuje osobowe formy czasownika,</li> <li>– wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb,</li> <li>– odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika,</li> <li>– rozpoznaje osobę i liczbę czasownika,</li> <li>– rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek,</li> <li>– wymienia odmienne i nieodmienne części mowy,</li> <li>– rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, bezokoliczniki oraz konstrukcje z <i>się</i>,</li> <li>– nazywa przypadki i ich pytania,</li> <li>– odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby,</li> <li>– rozpoznaje czas i tryb czasownika,</li> <li>– wskazuje wyrażenie przymkowe,</li> <li>– wskazuje przyimek jako nieodmienną część mowy,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,</li> <li>– rozpoznaje formy przypadków wyrazów,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj czasownika,</li> <li>– stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika,</li> <li>– odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, tryby,</li> <li>– nazywa tryby czasownika,</li> <li>– podaje przykłady wyrażen przymkowych,</li> <li>– przekształca formy nieosobowe czasownika w formy osobowe,</li> <li>– stosuje stopniowanie regularne przymiotników i przysłówków,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa przypadek rzeczownika w zdaniu,</li> <li>– stosuje poprawne formy liczebnika,</li> <li>– rozpoznaje poszczególne części mowy,</li> <li>– stosuje w praktyce zasady pisowni przymków prostych i złożonych oraz wyrażen przymkowych,</li> <li>– rozpoznaje spójniki,</li> <li>– przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach nieosobowych,</li> <li>– przekształca zdania z jednego trybu w inny,</li> <li>– stosuje stopniowanie nieregularne przymiotników i przysłówków,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa funkcję części mowy w tekście,</li> <li>– zapisuje bezbłędnie przymki proste i złożone oraz wyrażenia przymkowe,</li> <li>– używa poprawnie różnych form odmiennych części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika,</li> <li>– odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników,</li> <li>– stopniuje bezbłędnie przysłówki i przymiotniki w sposób regularny i nieregularny,</li> <li>– tworzy różne rodzaje liczebników.</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)  
i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5**

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                   | ocena dostateczna                                                                                                        | ocena dobra                    | ocena bardzo dobra              | ocena celująca |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|----------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                          |                                |                                 |                |
| CZĘŚCI MOWY                                                                                                                                                                           |                                                                                                                          |                                |                                 |                |
| – przy pomocy nauczyciela odmienia rzeczownik przez przypadki,<br>– przy pomocy nauczyciela stopniuje przymiotniki i przysłówki,<br>– rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy. | – rozpoznaje wyrażenie przyimkowe,<br>– rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka,<br>- rozpoznaje rodzaje liczebnika. | – określa rodzaje liczebników. | – odróżnia rodzaje liczebników. |                |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| SKŁADNIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia zdanie od równoważnika zdania,</li> <li>– wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik,</li> <li>– podaje pytania podmiotu i orzeczenia,</li> <li>– rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie zdania złożonego.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje różnicę między zdaniem od równoważnikiem zdania,</li> <li>– wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia,</li> <li>– łączy wyrazy w zdaniu w związki,</li> <li>– wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę,</li> <li>– wymienia pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika,</li> <li>– rozpoznaje związki główne i poboczne,</li> <li>– odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego,</li> <li>– odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania,</li> <li>– rozpoznaje w zdaniu dopełnienie i okolicznik,</li> <li>– rozpoznaje związki zgody,</li> <li>– rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie szyku wyrazów,</li> <li>– wyodrębni zdania składowe w zdaniu złożonym.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy zdanie i równoważnik zdania,</li> <li>– przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie,</li> <li>– rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką orzeczenie,</li> <li>– rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia,</li> <li>– odróżnia części zdania i poprawnie je nazywa,</li> <li>– odróżnia przydawkę od dopełnienia i okolicznika,</li> <li>– rozpoznaje związki rzędu i przynależności,</li> <li>– sporządza wykres zdania pojedynczego,</li> <li>– stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie stosuje zdanie i równoważnik zdania w swoich wypowiedziach,</li> <li>– określa funkcje składniowe części zdania,</li> <li>– tworzy poprawnie związki wyrazowe w zdaniach,</li> <li>– dokonuje poprawnie rozbioru logicznego zdania,</li> <li>– stosuje poprawny szyk zdania,</li> <li>– tworzy poprawnie różne rodzaje zdań,</li> <li>– stosuje poprawnie w swoich wypowiedziach zdania pojedyncze i złożone,</li> <li>– przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)**

| ocena dopuszczająca | ocena dostateczna | ocena dobra | ocena bardzo dobra                                                                                                                                            | ocena celująca |
|---------------------|-------------------|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Uczeń               |                   |             |                                                                                                                                                               |                |
| SKŁADNIA            |                   |             |                                                                                                                                                               |                |
|                     |                   |             | różnych formach wypowiedzi,<br>– stosuje zasadę kolejności wyrazów w zdaniu pojedynczym,<br>– wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od zdania złożonego. |                |

## II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy często używane,</li> <li>– rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą,</li> <li>– rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik,</li> <li>– stosuje kropkę na końcu zdania.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> i pisowni partykuły <i>nie</i> z czasownikami,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył,</li> <li>– stawia przecinek, aby oddzielić te same części mowy,</li> <li>– stosuje cudzysłów w tytułach,</li> <li>– używa wykrzyknika,</li> <li>– wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia zasady pisowni wielkiej i małej litery oraz partykuły <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami oraz partykuły <i>-by</i> z osobowymi formami czasowników,</li> <li>– stosuje zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> oraz partykuły <i>nie</i> z czasownikami,</li> <li>– oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym,</li> <li>– stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych, w tym partykuły <i>nie</i> z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym oraz <i>-ji, -ii, -i</i> w zakończeniach rzeczowników,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy w zakresie wprowadzonych zasad ortograficznych,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy z <i>ó</i> niewymiennym,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyjątki w pisowni <i>rz</i> po spółgłoskach,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> niewymiennym,</li> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy z <i>h</i> niewymiennym,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zapisuje poprawnie wyrazy z trudnością ortograficzną,</li> <li>– stosuje dwukropek i myślnik w dialogu,</li> <li>– korzysta samodzielnie i sprawnie ze słownika ortograficznego,</li> <li>– redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)**

| ocena dopuszczająca       | ocena dostateczna | ocena dobra | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                     | ocena celująca |
|---------------------------|-------------------|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Uczeń                     |                   |             |                                                                                                                                                                                        |                |
| ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA |                   |             |                                                                                                                                                                                        |                |
|                           |                   |             | – stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów,<br>– używa dwukropka przed wyliczeniem,<br>– określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego. |                |



### III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi,</li> <li>– rozpoznaje dialog,</li> <li>– dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu,</li> <li>– wymienia, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu i obrazu,</li> <li>– podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie akapitu,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie argumentu,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest plan wydarzeń,</li> <li>– wyjaśnia, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego,</li> <li>– wyjaśnia, jaką formą wypowiedzi są życzenia,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy notatki,</li> <li>– rozpoznaje dialog,</li> <li>– podaje zasady zapisywania dialogu,</li> <li>– gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, obrazu,</li> <li>– tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,</li> <li>– stosuje akapity,</li> <li>– formułuje argumenty,</li> <li>– wyjaśnia, jak jest zbudowany argument,</li> <li>– wyjaśnia, jak tworzyć plan wydarzeń,</li> <li>– odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego,</li> <li>– wyjaśnia, czym cechują się życzenia,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zapisuje dialog,</li> <li>– tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu na podstawie planu,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest akapit,</li> <li>– podaje przykłady argumentu,</li> <li>– tworzy plan ramowy,</li> <li>– wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu,</li> <li>– omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,</li> <li>– wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi,</li> <li>– podaje przykłady nadawcy i adresata,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy różne rodzaje notatek,</li> <li>– tworzy dialog,</li> <li>– porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,</li> <li>– tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,</li> <li>– stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity,</li> <li>– stosuje argumenty w swoich wypowiedziach,</li> <li>– omawia budowę argumentu,</li> <li>– tworzy plan szczegółowy,</li> <li>– układa życzenia,</li> <li>– tworzy zaproszenie i ogłoszenie z dwoma argumentami,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną,</li> <li>– stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu,</li> <li>– samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu o właściwej kompozycji i układzie graficznym,</li> <li>– podejmuje próbę uzasadniania argumentu,</li> <li>– tworzy plan w jednolitej formie: zdania lub równoważniki zdań,</li> </ul> |

**Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)**

| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje próbę napisania życzeń,</li> <li>– wyjaśnia, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie,</li> <li>– rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,</li> <li>– rozpoznaje list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, i charakterystykę jako formy wypowiedzi,</li> <li>– rozróżnia nadawcę i adresata,</li> <li>– podaje przykłady zwrotów do adresata,</li> <li>– rozpoznaje współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi,</li> <li>– wymienia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,</li> <li>– wymienia elementy listu,</li> <li>– odróżnia nadawcę i adresata,</li> <li>– podaje zasadę pisowni obowiązującą w zwrotach do adresata,</li> <li>– pisze list prywatny,</li> <li>– tworzy plan opowiadania odtwórczego i twórczego, w tym z dialogiem,</li> <li>– tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog,</li> <li>– rozróżnia współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata,</li> <li>– pisze rozwinięty list prywatny,</li> <li>– selekcjonuje informacje,</li> <li>– tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list, opowiadanie odtwórcze i twórcze,</li> <li>– posługuje się współczesnymi formami komunikatów, takich jak np. e-mail, SMS.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– pisze wypowiedź w formie listu i opowiadania z dialogiem o właściwej kompozycji i układzie graficznym,</li> <li>– stosuje akapity,</li> <li>– tworzy współczesne formy komunikatów, zachowując zasady etykiety językowej,</li> <li>– stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej,</li> <li>– tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem,</li> <li>– wyjaśnia rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.</li> </ul> |

# WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 6

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

## I. Kształcenie literackie i kulturowe – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

### I.1. Czytanie i odbiór utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

**Uczeń**

#### UTWORY LIRYCZNE

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór,</li> <li>– mówi, kim jest osoba mówiąca w wierszu,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje bohatera wiersza,</li> <li>– odróżnia podmiot liryczny od adresata,</li> <li>– wymienia wartości wskazane w utworze,</li> <li>– odróżnia wers od strofy (zwrotki),</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> <li>– podejmuje próbę uzasadnienia wrażeń, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,</li> <li>– wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego, poety, bohatera lirycznego w omawianych utworach,</li> <li>– określa nastrój wiersza,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa temat wiersza,</li> <li>– opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,</li> <li>– wyodrębnia obrazy poetyckie,</li> <li>– nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór,</li> <li>– prezentuje swoje rozumienie omawianego utworu, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach,</li> <li>– opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,</li> <li>– opisuje adresata utworu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybierze, w tym interaktywnej,</li> <li>– samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, odwołując się do jego treści,</li> <li>– wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, pytań retorycznych,</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

**Uczeń**

### UTWORY LIRYCZNE

– wyjaśnia, czym są rym, wers, refren,  
– z pomocą nauczyciela / kolegi/ koleżanki wymienia nazwy środków artystycznych: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, zdrobnienie, zgrubienie, pytanie retoryczne, powtórzenie,  
– odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego,  
– nazywa elementy budowy utworu: tytuł,  
– rozpoznaje obraz poetycki,  
– wyjaśnia pojęcia: pieśń, piosenka patriotyczna.

– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu,  
– opowiada o osobie mówiącej (podmiocie lirycznym) w wierszu,  
– przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu,  
– wskazuje adresata utworu,  
– wskazuje bohatera utworu,  
– wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata,  
– rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy, zdrobnienia, zgrubienia, powtórzenia w omawianych tekstach,  
– odróżnia środki językowe: ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie,  
– wypowiada się na temat tytułu wiersza,

– wskazuje cechy podmiotu lirycznego,  
– określa cechy bohatera wiersza,  
– rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie,  
– rozróżnia w wierszu sens dosłowny i przenośny,  
– wybiera z wiersza informacje potrzebne do interpretacji i analizy utworu,  
– wyjaśnia sens zawarty w tytule wiersza,  
– wskazuje cechy wiersza białego,  
– wymienia cechy pieśni, piosenki patriotycznej.

– wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, wzbudzone w nim przez czytany utwór,  
– wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu,  
– wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście,  
– uzasadnia własne rozumienie utworu,  
– rozpoznaje funkcje środków stylistycznych: epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, pytania retorycznego, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia,  
– odróżnia sens dosłowny od przenośnego,  
– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,  
– wyjaśnia znaczenie tytułu wiersza,  
– interpretuje obrazy poetyckie,

powtórzeń, zdrobnień, zgrubień, pytań retorycznych, odwołując się do treści omawianego utworu,  
– odczytuje sens przenośny w utworze,  
– wyczerpująco omawia sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,  
– określa nastrój utworu i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do treści dzieła,  
– charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza,  
– porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i prezentuje wnioski wynikające z tego zestawienia,  
– rozpoznaje pieśń, piosenkę patriotyczną wśród innych gatunków literackich.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

**Uczeń**

#### UTWORY LIRYCZNE

– wskazuje obrazy poetyckie,  
– wyjaśnia, co to jest wiersz biały,  
– rozpoznaje utwór liryczny jako pieśń, piosenkę patriotyczną.

– udowadnia, że utwór ma cechy wiersza białego  
– wskazuje cechy pieśni, piosenki patriotycznej w danym utworze.

## I.1. Czytanie i odbiór tekstów kultury – epika i teksty popularnonaukowe

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| UTWORY EPIKIE I POPULARNONAUKOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje utwór epicki,</li> <li>– odróżnia utwór epicki od wiersza,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje fikcję literacką,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje elementy realistyczne (prawdopodobne) w omawianych utworach,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane gatunki literackie: mit, przypowieść, opowiadanie, powieść, nowela,</li> <li>– nazywa elementy budowy utworu: tytuł,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy utworu epickiego,</li> <li>– określa elementy świata przedstawionego w utworze,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,</li> <li>– wymienia cechy gatunkowe mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści,</li> <li>– wymienia odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznaukowe, fantasy</li> <li>– wyszukuje w tekście określone informacje,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł,</li> <li>– ustala kolejność wydarzeń w utworze,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje czytany utwór jako epikę</li> <li>– rozpoznaje przynależność utworu do gatunków: mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści,</li> <li>– rozpoznaje odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznaukowe, fantasy,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu – puentę,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, przypowieści, opowiadania, powieści,</li> <li>– uzasadnia przynależność utworu do odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznaukowe, fantasy,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje elementy świata przedstawionego z różnych utworów,</li> <li>– dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju, gatunku literackiego i odmiany opowiadania / powieści, podając odpowiednie przykłady z tekstu,</li> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu: tytuł, puentę, punkt kulminacyjny, i wyjaśnia ich funkcje,</li> <li>– prezentuje wg własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| UTWORY EPICKIE I POPULARNONAUKOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>wybrane wydarzenia omawianego utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje narratora,</li> <li>– wymienia bohaterów utworu,</li> <li>– rozpoznaje wątek główny w utworze,</li> <li>– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi opowiada o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń,</li> <li>– rozpoznaje dialog i monolog,</li> <li>– rozpoznaje tekst popularnonaukowy,</li> <li>– rozpoznaje słownictwo związane z prasą.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,</li> <li>– wymienia niektóre cechy bohaterów,</li> <li>– odróżnia fabułę od akcji,</li> <li>– rozpoznaje wątki poboczne,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> <li>– wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach,</li> <li>– rozpoznaje informacje ważne w utworze,</li> <li>– tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który stanowi interpretację utworu,</li> <li>– odróżnia dialog od monologu,</li> <li>– wskazuje dialog w utworze,</li> <li>– wymienia cechy tekstu popularnonaukowego,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,</li> <li>– wskazuje dialog w utworze,</li> <li>– nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,</li> <li>– wymienia większość cech bohaterów,</li> <li>– nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa,</li> <li>– omawia wątek główny,</li> <li>– wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze,</li> <li>– określa doświadczenia bohaterów literackich,</li> <li>– prezentuje własne rozumienie utworu,</li> <li>– ocenia bohaterów literackich i zdarzenia,</li> <li>– rozpoznaje mniej ważne informacje w utworze,</li> <li>– rozpoznaje fakty i opinie,</li> <li>– wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,</li> <li>– określa relacje łączące bohaterów utworu,</li> <li>– uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu,</li> <li>– odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,</li> <li>– określa tematykę utworu,</li> <li>– omawia wątek poboczny,</li> <li>– odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– porównuje cechy identyfikujące teksty kultury</li> </ul> | <p>narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych,</li> <li>– określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| UTWORY EPICKIE I POPULARNONAUKOWE |                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia tekst popularnonaukowy od literackiego,</li> <li>– wymienia przykłady słów związanych z prasą.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, spektaklu teatralnego,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polegają różnice między dialogiem a monologiem,</li> <li>– rozpoznaje tekst popularnonaukowy,</li> <li>– stosuje słownictwo związane z prasą.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohaterów czytanych utworów z własnymi doświadczeniami,</li> <li>– dowodzi, że omawiany tekst należy do literatury popularnonaukowej.</li> </ul> |  |



## II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

### II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| CZĘŚCI MOWY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje w tekście rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i przysłówki,</li> <li>– rozpoznaje rzeczowniki nieodmienne,</li> <li>– stosuje odpowiednie formy czasownika,</li> <li>– z pomocą nauczyciela analizuje budowę czasowników dokonanych i niedokonanych,</li> <li>– wie, że czasowniki mogą występować w stronie czynnej i biernej,</li> <li>– wyjaśnia, że można przekształcać czasownik ze strony czynnej na bierną i na odwrót,</li> <li>– wymienia z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi przymiotniki i</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,</li> <li>– wyjaśnia, czym się charakteryzuje odmiana rzeczowników osobliwych,</li> <li>– wyjaśnia, czym są rzeczowniki osobliwe,</li> <li>– zna zasady odmiany rzeczowników osobliwych,</li> <li>– rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane,</li> <li>– uzupełnia zdania odpowiednimi formami czasownika,</li> <li>– zestawia czasowniki dokonane z niedokonanymi,</li> <li>– rozpoznaje stronę czynną i bierną czasownika,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia w różnych przypadkach rzeczowniki o nietypowej fleksji,</li> <li>– wskazuje przykłady rzeczowników osobliwych,</li> <li>– odmienia rzeczowniki osobliwe,</li> <li>– podaje przykłady rzeczowników nieodmiennych,</li> <li>– wyjaśnia, czym się cechują czasowniki dokonane i niedokonane,</li> <li>– porównuje czasowniki dokonane i niedokonane,</li> <li>– przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje teksty i dostrzega w nich rzeczowniki o nietypowej odmianie,</li> <li>– poprawnie odmienia rzeczowniki osobliwe,</li> <li>– odnajduje w tekście przykłady rzeczowników nieodmiennych,</li> <li>– odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych,</li> <li>– układa zdania z czasownikami dokonanymi i niedokonanymi,</li> <li>– łączy w pary czasowniki dokonane i niedokonane,</li> <li>– stosuje stronę czynną i bierną czasownika,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy własne teksty, w których świadomie używa rzeczowników o nietypowej odmianie, uwzględniając ich fleksję,</li> <li>– bezbłędnie stosuje formy rzeczowników osobliwych,</li> <li>– rozpoznaje i prawidłowo stosuje aspekt czasownika,</li> <li>– poprawnie stosuje stronę bierną i czynną, zgodnie z intencją wypowiedzi (np. w formalnych i nieformalnych tekstach),</li> <li>– świadomie i poprawnie stosuje przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniują,</li> </ul> |

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| CZĘŚCI MOWY                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>przysłówki, które się nie stopniają,</p> <p>– wymienia partykułę i wykrzyknik jako nieodmienne części mowy,</p> <p>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje zaimki.</p> | <p>– odróżnia stronę czynną od biernej w prostych zdaniach,</p> <p>– wyjaśnia, jakie czasowniki są przechodnie, a jakie nieprzechodnie,</p> <p>– podaje przykłady przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, i wyjaśnia dlaczego,</p> <p>– wskazuje partykuły i wykrzykniki oraz wyjaśnia ich podstawową rolę w zdaniu,</p> <p>– rozpoznaje zaimki w zdaniu,</p> <p>– wymienia różne rodzaje zaimków,</p> <p>– dostrzega funkcje zaimków w zdaniu.</p> | <p>– omawia stronę czynną i bierną czasownika,</p> <p>– wyjaśnia mechanizm przekształcania stron czasownika,</p> <p>– wyjaśnia, jakie są czasowniki przechodnie i nieprzechodnie,</p> <p>– używa przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, we właściwym kontekście,</p> <p>– stosuje partykuły i wykrzykniki w swoich wypowiedziach, wzmacniając ich ekspresję,</p> <p>– tworzy zdania z różnymi typami zaimków ,</p> <p>– poprawnie określa funkcję zaimków.</p> | <p>– przekształca w zdaniach stronę czynną na bierną i odwrotnie,</p> <p>– tworzy z czasowników przechodnich formy strony biernej,</p> <p>– podaje przykłady czasowników nieprzechodnich,</p> <p>– ocenia, kiedy zastosowanie w tekście strony biernej jest uzasadnione,</p> <p>– wie, kiedy przymiotniki i przysłówki się nie stopniają,</p> <p>– rozróżnia różne typy partykuł (np. wzmacniające, przeczące, pytające) i omawia ich funkcję,</p> <p>– podaje przykłady zaimków i nazywa ich rodzaje,</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie mają zaimki w wypowiedzi i jak wpływają na styl tekstu.</p> | <p>– świadomie używa partykuły i wykrzyknika,</p> <p>– wyjaśnia, że partykuła i wykrzyknik to wyrazy poza związkami zdania;</p> <p>– pisze teksty, w których odpowiednio dobiera i modyfikuje zaimki, aby uzyskać określony efekt komunikacyjny.</p> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| SKŁADNIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>– nazywa podstawowe części zdania: podmiot i orzeczenie,</p> <p>– rozpoznaje orzeczenie i podmiot jako części zdania,</p> <p>– wymienia, na jakie pytanie odpowiadają orzeczenie i podmiot,</p> <p>– określa, jakimi częściami mowy, w jakiej formie są wyrażone podmiot i orzeczenie,</p> <p>– wie, że można przekształcić zdanie z podmiotem w wypowiedzenie bezpodmiotowe,</p> <p>– rozpoznaje konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>,</p> <p>– wskazuje przykłady wyrazów, które mogą pełnić funkcję dopełnienia, przydawki i okolicznika,</p> <p>– wymienia, na jakie pytania odpowiadają części zdania,</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <p>– wymienia wszystkie części zdania (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) i określa ich funkcje,</p> <p>– odróżnia orzeczenie i podmiot od innych części zdania,</p> <p>– wskazuje w zdaniu orzeczenie i podmiot,</p> <p>– wyjaśnia, czym różni się orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego,</p> <p>– wskazuje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym,</p> <p>– dostrzega związek podmiotu z orzeczeniem,</p> <p>– rozpoznaje zdania bezpodmiotowe,</p> <p>– przekształca zdania z podmiotem w wypowiedzenia bezpodmiotowe,</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <p>– poprawnie wskazuje i nazywa wszystkie części zdania oraz określa ich funkcję w wypowiedzeniu,</p> <p>– wyjaśnia, czym się różni orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego,</p> <p>– wyjaśnia, czym może być wyrażony łącznik, a czym – orzecznik,</p> <p>– rozpoznaje różne rodzaje podmiotu,</p> <p>– omawia zdania bezpodmiotowe,</p> <p>– omawia konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>,</p> <p>– odróżnia części zdania,</p> <p>– odróżnia zdania pojedyncze od różnych typów zdań złożonych i stosuje je w</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <p>– analizuje zdania pod kątem ich budowy i funkcji części zdania,</p> <p>– rozpoznaje orzeczenie czasownikowe i imienne,</p> <p>– rozpoznaje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym,</p> <p>– stosuje zdania bezpodmiotowe,</p> <p>– podaje przykłady zdań bezpodmiotowych,</p> <p>– stosuje konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>,</p> <p>– odróżnia i stosuje typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie w zależności od celu wypowiedzi,</p> <p>– modyfikuje konstrukcje składniowe w sposób świadomy i poprawny,</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <p>– tworzy własne teksty, świadomie używając różnych części zdania i budując logiczne struktury,</p> <p>– poprawnie posługuje się różnymi typami orzeczeń i podmiotów,</p> <p>– poprawnie stosuje zdania bezpodmiotowe w swoich wypowiedziach,</p> <p>– poprawnie stosuje różne części zdania,</p> <p>– tworzy wypowiedzi, w których celowo wykorzystuje różne typy zdań złożonych, dostosowując je do stylu wypowiedzi i odbiorcy,</p> <p>– świadomie i bezbłędnie stosuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie,</p> |

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| SKŁADNIA                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                           |                                                       |                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| – rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone,<br>– wymienia pojęcia zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie,<br>– z pomocą nauczyciela potrafi przekształcić zdanie złożone w pojedyncze. | – wskazuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu,<br>– rozpoznaje zdania pojedyncze i zdania złożone oraz ich podstawowe rodzaje (współrzędnie i podrzędnie złożone),<br>– przekształca proste zdania złożone na pojedyncze i odwrotnie. | wypowiedziach pisemnych i ustnych,<br>– sprawnie przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie,<br>– odróżnia zdania współrzędnie złożone od podrzędnie złożonych. | – analizuje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie. | – przekształca zdania złożone w celu osiągnięcia określonego efektu językowego i stylistycznego. |

## II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje termin: frazeologizm,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia frazeologizmy omawiane na lekcji,</li> <li>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi korzysta ze słownika frazeologicznego, języka polskiego i wyrazów obcych, terminów literackich,</li> <li>– rozpoznaje termin: wyrazy wieloznaczne,</li> <li>– wyjaśnia znaczenia prostych wyrazów wieloznacznych,</li> <li>– wskazuje w zdaniach wyrazy wieloznaczne,</li> <li>– odróżnia wyrazy neutralne od wartościujących,</li> <li>– zna wyrazy nacechowane emocjonalnie,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny,</li> <li>– rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach,</li> <li>– korzysta ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych i terminów literackich,</li> <li>– rozpoznaje znaczenia wyrazów wieloznacznych,</li> <li>– rozpoznaje zdania z wyrazami wieloznacznymi,</li> <li>– rozpoznaje wyrazy neutralne i wartościujące,</li> <li>– rozpoznaje wyrazy nacechowane emocjonalnie,</li> <li>– rozpoznaj zdrobnienia i zgrubienia,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny,</li> <li>– dostrzega obecność związków frazeologicznych w języku używanym na co dzień,</li> <li>– podaje przykłady związków frazeologicznych,</li> <li>– korzysta w praktyczny sposób ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich,</li> <li>– wyjaśnia, czym są wyrazy wieloznaczne,</li> <li>– wyjaśnia znaczenia wyrazów wieloznacznych,</li> <li>– podaje przykłady zdań z wyrazami wieloznacznymi,</li> <li>– podaje przykłady wyrazów neutralnych i wartościujących,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych,</li> <li>– redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi,</li> <li>– sprawnie posługuje się słownikami: frazeologicznym, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich,</li> <li>– podaje przykłady wyrazów wieloznacznych,</li> <li>– podaje znaczenia wyrazów wieloznacznych,</li> <li>– stosuje zdania z wyrazami wieloznacznymi,</li> <li>– wyjaśnia, czym różnią się wyrazy neutralne od wartościujących,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– redaguje różne formy wypowiedzi z wykorzystaniem związków frazeologicznych,</li> <li>– świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje różne słowniki,</li> <li>– stosuje w wypowiedzi wyrazy wieloznaczne,</li> <li>– świadomie stosuje wyrazy oceniające,</li> <li>– poprawnie posługuje się językiem mówionym i pisanym.</li> </ul> |

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia zdrobnienia od zgrubień,</li> <li>– wyjaśnia, czym jest język mówiony, a czym – pisany,</li> <li>– dostrzega związki między odmianą języka a sytuacją komunikacyjną.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy języka mówionego i pisanego,</li> <li>– rozróżnia różne odmiany języka,</li> <li>– dostosowuje język do sytuacji komunikacyjnej.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zastępuje wyrazy nacechowane ujemnie słowami neutralnymi lub nacechowanymi dodatnio,</li> <li>– omawia cechy języka mówionego i pisanego,</li> <li>– wyjaśnia związek między użyciem odpowiedniej odmiany języka a sytuacją komunikacyjną</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zastępuje wyrazy obraźliwe ich neutralnymi odpowiednikami,</li> <li>– odróżnia język mówiony od pisanego,</li> <li>– stosuje różne odmiany języka,</li> <li>– wie, jaką odmianę języka stosować w zależności od sytuacji komunikacyjnej.</li> </ul> |  |

## II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia podstawowe zasady ortografii,</li> <li>– stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdania,</li> <li>– stosuje przecinek w oczywistych miejscach,</li> <li>– rozpoznaje: cudzysłów, dwukropek, średnik, nawias.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje podstawowe zasady ortograficzne,</li> <li>– poprawnie używa przecinków podczas wyliczania,</li> <li>– stosuje cudzysłów i dwukropek.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie stosuje większość zasad ortograficznych, popełniając sporadycznie błędy,</li> <li>– używa znaków interpunkcyjnych w zdaniach zgodnie z podstawowymi zasadami,</li> <li>– poprawnie stosuje przecinki w zdaniach złożonych,</li> <li>– rozumie funkcję cudzysłowu, dwukropka, średnika i nawiasu oraz stosuje je w swoich tekstach.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje poprawnie zasady ortograficzne i dostrzega własne błędy,</li> <li>– analizuje użycie interpunkcji w tekstach i potrafi poprawić błędy interpunkcyjne,</li> <li>– świadomie używa przecinków w zdaniach złożonych i rozumie ich wpływ na czytelność tekstu,</li> <li>– stosuje średnik i nawias zgodnie z zasadami składni.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pisze bezbłędnie pod względem ortograficznym, stosując wyjątki i trudne wyrazy,</li> <li>– świadomie stosuje interpunkcję w swoich wypowiedziach,</li> <li>– tworzy poprawne i przemyślane konstrukcje składniowe, w których interpunkcja wspiera jasność i logiczność tekstu,</li> <li>– poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w cudzych tekstach, uzasadniając swoje poprawki.</li> </ul> |

### III. TWORZENIE WYPOWIEDZI – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| <b>OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>– rozpoznaje podstawowe formy wypowiedzi (opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym),</p> <p>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi tworzy: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym,</p> <p>– z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje elementy</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <p>– wymienia zasady zapisywania dialogu,</p> <p>– gromadzi słownictwo potrzebne do napisania różnych form wypowiedzi: opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym,</p> <p>– tworzy plan opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym,</p> <p>– tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <p>– wskazuje tezę i argumenty w tekście o charakterze argumentacyjnym,</p> <p>– tworzy logiczną, pełną semantycznie i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny,</p> <p>– tworzy wypowiedź argumentacyjną, w której podejmuje próbę uzasadnienia tezy,</p> <p>– selekcjonuje informacje,</p> <p>– tworzy spójne, uporządkowane wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <p>– porządkuje słownictwo potrzebne do napisania opisu, opowiadania, sprawozdania,</p> <p>– stworzy spójne, rozwinięte, o właściwej kompozycji i układzie graficznym formy wypowiedzi: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny,</p> <p>– stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity,</p> <p>– stosuje argumenty w swoich wypowiedziach,</p> <p>– tworzy bezbłędnie wypowiedź argumentacyjną,</p> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <p>– samodzielnie i bezbłędnie tworzy spójne, bogate treściowo i językowo różne formy wypowiedzi, dbając o ich właściwą kompozycję i układ graficzny,</p> <p>– dostrzega błędy w swoich pracach oraz wypowiedziach innych osób,</p> <p>– dokonuje korekty własnych błędów w krótkich i dłuższych formach wypowiedzi,</p> <p>– tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze,</p> <p>– stosuje akapity dopełniające myślowej całości wypowiedzi.</p> |



Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

Uczeń

| <b>OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                              |                                                                                |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|--|
| kompozycyjne danej formy wypowiedzi.                                                                                                        | tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym,<br>– tworzy tezę i argumenty,<br>– pisze na podstawie planu opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym,<br>– podejmuje próbę włączenia opisu i dialogu do opowiadania. | postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym,<br>– stosuje odpowiedni do danej formy wypowiedzi układ graficzny i kompozycję. | – tworzy różne rodzaje argumentów,<br>– ilustruje swoje argumenty przykładami. |  |

# WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 7

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

## I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

### I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje lirykę jako jeden z rodzajów literackich,</li> <li>– odróżnia utwór liryczny od utworu epickiego,</li> <li>– podaje podstawowe cechy utworów lirycznych,</li> <li>– wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz,</li> <li>– nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza,</li> <li>– wskazuje, kto to osoba mówiąca w wierszu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy poezji,</li> <li>– czyta wiersz głośno i wyrażnie,</li> <li>– wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego wiersza,</li> <li>– podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza,</li> <li>– wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety,</li> <li>– określa nastrój wiersza,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki,</li> <li>– czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła,</li> <li>– określa temat wiersza,</li> <li>– opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,</li> <li>– wyodrębnia obrazy poetyckie,</li> <li>– nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega język poezji,</li> <li>– czytając / wygłaszając wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację głosu,</li> <li>– dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego,</li> <li>– ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterze oraz ich uczuciach,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej,</li> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się,</li> <li>– tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych,</li> <li>– wyjaśnia funkcje poznanych środków artystycznych,</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>podmiot liryczny</i> i bohater liryczny,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu,</li> <li>– odróżnia podmiot liryczny od adresata,</li> <li>– odróżnia wers od strofy (zwrotki),</li> <li>– wyjaśnia, czym są rym, wers, refren,</li> <li>– definiuje nazwy środków artystycznych: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm</i>,</li> <li>– wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm,</li> <li>– definiuje pojęcia pieśni, trenu,</li> <li>– przedstawia tematykę wiersza,</li> <li>– tłumaczy pojęcie ironii,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny,</li> <li>– nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata,</li> <li>– opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia,</li> <li>– określa adresata wiersza,</li> <li>– wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata,</li> <li>– wskazuje bohatera wiersza,</li> <li>– rozpoznaje w utworach lirycznych epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole,</li> <li>– wskazuje w wierszu rymy,</li> <li>– rozpoznaje elementy rytmizujące utwór,</li> <li>– rozpoznaje pieśń, tren,</li> <li>– dzieli wersy na sylaby,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz,</li> <li>– wskazuje cechy podmiotu lirycznego,</li> <li>– określa cechy bohatera wiersza,</li> <li>– porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,</li> <li>– rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne</li> <li>– rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór,</li> <li>– wymienia cechy pieśni, trenu,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega ironia,</li> <li>– dostrzega ironię w omawianych wierszach,</li> <li>– formułuje przesłanie utworu lirycznego i</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na jego temat,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,</li> <li>– opisuje adresata wiersza,</li> <li>– wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza,</li> <li>– wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie przenośne utworu lirycznego,</li> <li>– uzasadnia własne rozumienie wiersza,</li> <li>– rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– wskazuje w wierszu elementy rytmizujące,</li> <li>– wskazuje cechy pieśni, trenu w danym utworze,</li> <li>– definiuje pojęcie ironii,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,</li> <li>– interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu,</li> <li>– charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski,</li> <li>– rozpoznaje pieśń, tren wśród innych gatunków literackich,</li> <li>– tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej na temat wiersza,</li> <li>– w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa, jakie jest przesłanie wiersza,</li> <li>– rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków,</li> <li>– dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne,</li> <li>– wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych w Podstawie programowej.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa, na czym polega ironia w omawianych utworach lirycznych,</li> <li>– rozpoznaje przesłanie wiersza i wypowiada się na temat jego aktualności,</li> <li>– wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych wierszach,</li> <li>– Definiuje pojęcie: <i>kontekst</i> i podaje rodzaje kontekstów,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>zastanawia się nad jego aktualnością,</li> <li>– porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami,</li> <li>– dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych,</li> <li>– posługuje się biografią autora w interpretacji utworów lirycznych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia znaczenie ironii w wierszu,</li> <li>– wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność,</li> <li>– omawiając utwory liryczne, nawiązuje do wybranych kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego,</li> <li>– dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi,</li> <li>– w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, filozoficzny, społeczny.</li> </ul> |

## I.1. Czytanie utworów literackich – epika

| UTWORY EPICKIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje epikę jako jeden z rodzajów literackich,</li> <li>– odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia,</li> <li>– rozpoznaje fikcję literacką,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich,</li> <li>– wymienia wybrane gatunki epickie, np. baśń, legenda, opowiadanie, powieść, nowela,</li> <li>– wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego,</li> <li>– wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu,</li> <li>– rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy utworu epickiego,</li> <li>– opisuje wybrane elementy świata przedstawionego,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich,</li> <li>– wymienia cechy gatunkowe opowiadania, powieści, noweli,</li> <li>– wyszukuje w tekście określone informacje,</li> <li>– wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego,</li> <li>– ustala kolejność zdarzeń,</li> <li>– nazywa rodzaj narratora i narracji,</li> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,</li> <li>– przedstawia wybranego bohatera,</li> <li>– wymienia niektóre cechy bohaterów,</li> <li>– rozpoznaje wątki poboczne,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika,</li> <li>– rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie, powieść, nowelę,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych</li> <li>– rozpoznaje puentę jako element budowy utworu epickiego,</li> <li>– opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,</li> <li>– charakteryzuje narratora utworu,</li> <li>– określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy,</li> <li>– wymienia większość cech bohaterów,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do opowiadania, powieści, noweli,</li> <li>– rozpoznaje punkt kulminacyjny jako element budowy utworu epickiego,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,</li> <li>– wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,</li> <li>– określa relacje łączące bohaterów utworu,</li> <li>– uzasadnia wskazane cechy</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu, podając odpowiednie przykłady,</li> <li>– rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, puenty, punktu kulminacyjnego,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze,</li> <li>– porównuje narratorów w różnych utworach,</li> <li>– charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych,</li> <li>– porównuje narrację pierwszoosobową</li> </ul> |

## UTWORY EPICKIE

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu,</li> <li>– wyjaśnia pojęcia: <i>narrator</i> i <i>narracja</i>,</li> <li>– rozpoznaje w utworze wątek główny,</li> <li>– nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu,</li> <li>– rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne,</li> <li>– opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń,</li> <li>– podaje, że tekst może mieć znaczenie przenośne,</li> <li>– definiuje, czym jest alegoria,</li> <li>– wymienia cechy postawy bohatera,</li> <li>– rozpoznaje, jakie jest przesłanie utworu,</li> <li>– rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków,</li> <li>– dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne,</li> <li>– wymienia autorów utworów epickich</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje wartości ważne dla bohaterów,</li> <li>– omawia postawę bohatera,</li> <li>– rozpoznaje w utworze ważne informacje,</li> <li>– tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przykład intersemiotyczny,</li> <li>– dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii,</li> <li>– rozpoznaje w tekście alegorię,</li> <li>– rozpoznaje przesłanie utworu,</li> <li>– na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów,</li> <li>– wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach,</li> <li>– Wyjaśnia, co oznacza słowo <i>kontekst</i> i wymienia rodzaje kontekstów w utworach epickich,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera informacje o bohaterze,</li> <li>– uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej,</li> <li>– omawia wątek główny,</li> <li>– określa doświadczenia bohaterów,</li> <li>– prezentuje własne rozumienie utworu,</li> <li>– ocenia bohaterów,</li> <li>– rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,</li> <li>– rozpoznaje fakty i opinie,</li> <li>– odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego,</li> <li>– omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych,</li> <li>– podaje przykłady alegorii,</li> <li>– określa przyczyny niepowodzeń bohatera,</li> <li>– wypowiada się na temat przesłania utworu,</li> <li>– porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>bohaterów, odwołując się do treści utworu,</li> <li>– selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze,</li> <li>– odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,</li> <li>– dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji,</li> <li>– określa tematykę utworu,</li> <li>– omawia wątek poboczny,</li> <li>– porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami,</li> <li>– interpretuje biblijne opowieści,</li> <li>– omawia funkcje alegorii,</li> <li>– ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia,</li> <li>– formułuje przesłanie utworu,</li> <li>– omawiając utwory epickie, nawiązuje do wybranych kontekstów, np.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>z trzecioosobową i przedstawia wnioski,</li> <li>– określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób,</li> <li>– ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści,</li> <li>– w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi,</li> <li>– w interpretacji utworów epickich wykorzystuje elementy wiedzy o historii i kulturze,</li> <li>– w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego,</li> <li>– wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich,</li> <li>– porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| UTWORY EPICKIE                              |  |                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                 |                                      |
|---------------------------------------------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> . |  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich,</li> <li>– posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich.</li> </ul> | historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego,<br><ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich.</li> </ul> | kulturowy, filozoficzny i społeczny. |

## I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

| UTWORY DRAMATYCZNE                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcie dramatu,</li> <li>– rozpoznaje dramat jako jeden z rodzajów literackich,</li> <li>– podaje, że gatunki dramatu to tragedia i komedia,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego</li> <li>– Określa cechy utworów dramatycznych,</li> <li>– wymienia cechy tragedii i komedii</li> <li>– opisuje elementy świata</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta utwór wyraźnie, z podziałem na role i z odpowiednią artykulacją,</li> <li>– rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki,</li> <li>– wskazuje cechy utworów dramatycznych,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem,</li> <li>– omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii,</li> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– udowadnia, że czytany utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie</li> </ul> |

## UTWORY DRAMATYCZNE

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- wymienia podstawowe cechy utworów dramatycznych,</li> <li>- odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu,</li> <li>- rozpoznaje czytany utwór jako dramat,</li> <li>- krótko opowiada, o czym jest omawiany utwór dramatyczny,</li> <li>- wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia,</li> <li>- rozpoznaje bohatera tragicznego,</li> <li>- podaje wybrane wydarzenia omawianego utworu dramatycznego,</li> <li>- dostrzega komizm w dramacie,</li> <li>- określa, czym się różni realizm od fantastyki w utworze dramatycznym,</li> <li>- podaje, że akcja dramatu dzieli się na etapy,</li> <li>- Określa w dziele dramatycznym kontekst</li> </ul> | <p>przedstawionego w dramacie,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog,</li> <li>- wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne,</li> <li>- wyszukuje w dramacie określone informacje,</li> <li>- ustala kolejność wydarzeń ,</li> <li>- rozpoznaje rodzaje bohaterów,</li> <li>- przedstawia wybraną postać,</li> <li>- wymienia niektóre cechy bohaterów dramatu,</li> <li>- wskazuje wartości ważne dla bohaterów dramatu,</li> <li>- Definiuje kim jest bohater tragiczny,</li> <li>- definiuje pojęcie komizmu,</li> <li>- wypowiada się na temat przeczytanego dramatu,</li> <li>- rozpoznaje w dramacie informacje ważne,</li> <li>- tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu dramatycznego – przykład intersemiotyczny,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wymienia cechy tragedii i komedii,</li> <li>- opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie,</li> <li>- wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog,</li> <li>- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,</li> <li>- porządkuje wydarzenia,</li> <li>- prezentuje w dowolnej formie treść dramatu, w tym w formie interaktywnej,</li> <li>- opowiada o wybranych wydarzeniach,</li> <li>- określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,</li> <li>- wymienia większość cech bohaterów,</li> <li>- wskazuje bohatera tragicznego,</li> <li>- ocenia bohaterów dramatu,</li> <li>- rozpoznaje informacje mniej ważne w dramacie,</li> <li>- wskazuje komizmu,</li> <li>- odczytuje omawiane teksty dramatyczne na podstawie</li> </ul> | <p>w dramacie i wyciąga wnioski,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu,</li> <li>- omawia zdarzenia realistyczne i fantastyczne,</li> <li>- określa przyczyny zdarzeń,</li> <li>- rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,</li> <li>- rozpoznaje rodzaj bohatera,</li> <li>- określa relacje łączące bohaterów,</li> <li>- uzasadnia wskazane cechy postaci, odwołując się do utworu,</li> <li>- wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym,</li> <li>- odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,</li> <li>- porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi,</li> <li>- odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>- objaśnia przejawy komizmu,</li> <li>- omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej,</li> </ul> | <p>wzajemne zależności między wydarzeniami w dramacie,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- charakteryzuje bohatera dramatu, również za pomocą narzędzi interaktywnych,</li> <li>- określa problematykę dramatu i prezentuje ją w twórczy sposób,</li> <li>- wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramacie, odwołując się do znajomości całej lektury,</li> <li>- określa funkcje komizmu.</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|



| UTWORY DRAMATYCZNE        |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                        |  |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| kulturowy i biograficzny. | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa etapy rozwoju akcji dramatycznej,</li> <li>– podaje kontekst kulturowy i biograficzny dramatu,</li> <li>– definiuje pojęcie dramatu romantycznego</li> <li>– bierze udział w inscenizacji fragmentu dramatu.</li> </ul> | stworzonego przekładu intersemiotycznego,<br><ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej,</li> <li>– określa kontekst kulturowy i biograficzny dramatu,</li> <li>– rozpoznaje cechy dramatu romantycznego.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatu,</li> <li>– wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego,</li> <li>– organizuje inscenizację.</li> </ul> |  |

## I.1. Czytanie utworów literackich – ballada

| UTWORY SYNKRETYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– Rozpoznaje w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie,</li> <li>– określa czym jest punkt kulminacyjny,</li> <li>– wskazuje, na czym polega romantyczna wizja natury,</li> <li>– dostrzega problem winy i kary w balladzie,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje cechy ballady,</li> <li>– dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu,</li> <li>– omawia elementy świata przedstawionego z podziałem na fikcyjne i fantastyczne,</li> <li>– wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny,</li> <li>– rozumie romantyczną wizję natury,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy ballady,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega synkretyzm ballady,</li> <li>– porządkuje wydarzenia w sposób przyczynowo-skutkowy,</li> <li>– wyszukuje informacje na temat bohaterów,</li> <li>– wskazuje punkt kulminacyjny w balladzie,</li> <li>– wyjaśnia romantyczną wizję natury,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wnikliwie omawia cechy ballady,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega synkretyzm ballady,</li> <li>– porządkuje zebrany materiał na temat ballady,</li> <li>– określa funkcje punktu kulminacyjnego,</li> <li>– interpretuje romantyczną wizję natury,</li> <li>– omawia problem winy i kary w balladzie,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje omawianą balladę,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w balladzie.</li> </ul> |

| UTWORY SYNKRETYCZNE                                                                               |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                            |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy proste wypowiedzi inspirowane balladą.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozumie problem winy i kary w balladzie,</li> <li>– dostrzega w sztuce nawiązania do omawianej ballady,</li> <li>– tworzy wypowiedzi inspirowane przeczytaną balladą.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się na temat problemu winy i kary,</li> <li>– ocenia dzieła sztuki nawiązujące do ballady,</li> <li>– tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane balladą.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do omawianej ballady,</li> <li>– tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane przeczytaną balladą.</li> </ul> |  |

## I.2. Odbiór tekstów kultury

| INNE TEKSTY KULTURY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa tematykę tekstu kultury,</li> <li>– nazywa wrażenia wywołane obrazem, grafiką, rzeźbą, fotografią,</li> <li>– wymienia elementy tekstu kultury,</li> <li>– dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową,</li> <li>– rozróżnia różne gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyszukuje w tekście potrzebne informacje,</li> <li>– prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii,</li> <li>– wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obrazu,</li> <li>– cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,</li> <li>– rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje cechy tekstów kultury,</li> <li>– opisuje sytuację ukazaną w danym tekście,</li> <li>– nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii,</li> <li>– określa uczucia wywołane tekstem kultury,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie tekstu kultury,</li> <li>– określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej w danym tekście,</li> <li>– opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie tekstu kultury poprzez podanie tematów rozmów ukazanych postaci,</li> <li>– znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach)</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa nastrój obrazu grafiki, rzeźby, fotografii oraz uzasadnia swoją wypowiedź,</li> <li>– przedstawia własne zdanie na temat sytuacji ukazanej w tekście kultury,</li> <li>– omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch,</li> <li>– dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć</li> </ul> |

| INNE TEKSTY KULTURY                                                                                                                                        |                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje wywiad i artykuł wśród innych gatunków publicystycznych,</li> <li>– podaje, co to jest lid.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje funkcje lidu,</li> <li>– dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury.</li> </ul> | <p>popularnonaukowej i naukowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa podstawowe cechy wywiadu i artykułu,</li> <li>– określa znaczenie lidu.</li> </ul> | <p>nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje różne dzieła,</li> <li>– omawia funkcje lidu.</li> </ul> | <p>w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.</li> </ul> |

## II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

### II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

| FONETYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcie fonetyka,</li> <li>– odróżnia głoskę od litery i sylaby,</li> <li>– określa różne rodzaje głosek,</li> <li>– rozpoznaje samogłoski i spółgłoski,</li> <li>– rozpoznaje sylabę,</li> <li>– określa zasady dzielenia wyrazów na sylaby,</li> <li>– <i>Określa funkcje i w wyrazie</i></li> <li>– rozpoznaje upodobnienia fonetyczne,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa, czym zajmuje się fonetyka,</li> <li>– określa wpływ narządów mowy na sposób wymawiania głosek,</li> <li>– rozróżnia rodzaje głosek: samogłoska–spółgłoska, dźwięczna–bezdźwięczna, ustna–nosowa, miękka–twarda,</li> <li>– określa funkcje głoski <i>i</i>,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby,</li> <li>– wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski,</li> <li>– dzieli wyrazy na sylaby,</li> <li>– poprawnie przenosi wyrazy,</li> <li>– określa rolę samogłoski <i>i</i>,</li> <li>– omawia mechanizm upodobnień fonetycznych</li> <li>– rozpoznaje rodzaj i kierunek upodobnienia,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia narządy mowy i ich wpływ na sposób wymawiania głosek,</li> <li>– rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy,</li> <li>– rozpoznaje funkcję litery <i>i</i> w wyrazie,</li> <li>– objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych,</li> <li>– podaje przykłady różnych rodzajów upodobnień,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dzieli wyraz na głoski i wskazuje różne funkcje głoski <i>i</i>,</li> <li>– rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania,</li> <li>– świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz</li> </ul> |

| FONETYKA                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                        |                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega rozbieżności między mową a pismem,</li> <li>– określa, co to jest intonacja</li> <li>– określa, co to akcent, wyrazowy i zdaniowy,</li> <li>– określa reguły akcentowania w języku polskim</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje, na czym polegają zjawiska fonetyczne, w tym upodobnienia,</li> <li>– definiuje, co to jest intonacja oraz akcent wyrazowy i zdaniowy,</li> <li>– wymienia reguły akcentowania w języku polskim,</li> <li>– rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia intonacji oraz akcentu wyrazowego i zdaniowego,</li> <li>– stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację,</li> <li>– wymienia wyjątki od zasad akcentowania.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega intonacja oraz akcent wyrazowy i zdaniowy,</li> <li>– wypowiada się z prawidłową intonacją,</li> <li>– prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki.</li> </ul> | podczas czytania i recytacji. |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

| SŁOWOTWÓRSTWO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcie słowotwórstwa,</li> <li>– definiuje pojęcia tematu słowotwórczego i definicji słowotwórczej,</li> <li>– określa czym jest formant,</li> <li>– wyjaśnia, że są różne rodzaje formantów,</li> <li>– rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,</li> <li>– tłumaczy pojęcie kategorii znaczeniowej,</li> <li>– podaje, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty,</li> <li>– wskazuje, co to jest rodzina wyrazów,</li> <li>– definiuje pojęcia <i>wyraz pokrewny</i>, <i>rdzeń</i>, <i>rdzenie oboczne</i>,</li> <li>– określa, czym są wyrazy złożone,</li> <li>– wymienia podstawowe zasady pisowni wyrazów złożonych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym zajmuje się słowotwórstwo,</li> <li>– odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego,</li> <li>– podaje, co to jest temat słowotwórczy,</li> <li>– próbuje stworzyć definicje słowotwórcze wyrazu,</li> <li>– wskazuje formant w wyrazie pochodnym,</li> <li>– określa funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,</li> <li>– definiuje pojęcie kategorii znaczeniowej,</li> <li>– rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest rodzina wyrazów,</li> <li>– rozpoznaje wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne,</li> <li>– odróżnia wyrazy złożone od innych,</li> <li>– wyjaśnia zasady pisowni wyrazów złożonych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym zajmuje się słowotwórstwo,</li> <li>– wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne,</li> <li>– wskazuje temat słowotwórczy,</li> <li>– tworzy definicje słowotwórcze,</li> <li>– wymienia rodzaje formantów,</li> <li>– wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,</li> <li>– podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów,</li> <li>– rozpoznaje rodzinę wyrazów,</li> <li>– wskazuje rdzeń i oboczności w wyrazach pokrewnych,</li> <li>– rozpoznaje w tekście wyrazy złożone,</li> <li>– wyjaśnia zasady pisowni wyrazów złożonych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne,</li> <li>– rozróżnia temat słowotwórczy,</li> <li>– poprawnie tworzy definicje słowotwórcze,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj formantu,</li> <li>– wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,</li> <li>– omawia funkcję znaczeniową formantów,</li> <li>– omawia kategorie znaczeniowe wyrazów,</li> <li>– podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny,</li> <li>– tworzy wyrazy pokrewne,</li> <li>– przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi,</li> <li>– tworzy wyrazy złożone,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy podstawowe i pochodne,</li> <li>– świadomie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych,</li> <li>– świadomie stosuje wyrazy pokrewne i złożone w swoich wypowiedziach,</li> <li>– przedstawia analizę słowotwórczą wyrazu.</li> </ul> |

| SŁOWOTWÓRSTWO |  |  |                                                              |  |
|---------------|--|--|--------------------------------------------------------------|--|
|               |  |  | – stosuje w praktyce zasady<br>pisowni wyrazów<br>złożonych. |  |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

| FLEKSJA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy,</li> <li>– podaje pytania czasownika,</li> <li>– rozpoznaje różne formy czasownika,</li> <li>– odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika,</li> <li>– podaje, przez co odmienia się czasownik,</li> <li>– wyjaśnia, czym jest czasownik w formie osobowej i nieosobowej,</li> <li>– podaje, że imiesłowy są nieosobowymi formami czasownika,</li> <li>– wymienia imiesłowy: przymiotnikowy i przysłówkowy,</li> <li>– odróżnia imiesłów od innych części mowy,</li> <li>– wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,</li> <li>– podaje podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje czasownik w zdaniu,</li> <li>– rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i> , <i>-to</i>, bezokoliczniki,</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego imiesłowy są nieosobowymi formami czasownika,</li> <li>– wymienia rodzaje imiesłówów przymiotnikowych,</li> <li>– podaje końcówki imiesłówów,</li> <li>– wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,</li> <li>– Podaje różnice między imiesłowem a przymiotnikiem</li> <li>– tworzy imiesłowy z partykułą <i>nie</i>,</li> <li>– rozpoznaje zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy,</li> <li>– wymienia zasady odmiany nazw miejscowych i nazw mieszkańców,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia czasownik od innych części mowy,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj czasownika,</li> <li>– odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy,</li> <li>– odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych,</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje imiesłówów przymiotnikowych i przysłówkowych,</li> <li>– wskazuje imiesłów w zdaniu,</li> <li>– wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>,</li> <li>– rozpoznaje nazwy miejscowe,</li> <li>– stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy różne rodzaje imiesłówów od czasowników,</li> <li>– odmienia imiesłowy przymiotnikowe,</li> <li>– przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami,</li> <li>– bezbłędnie zapisuje <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</li> <li>– uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>,</li> <li>– podaje własne przykłady nazw miejscowych,</li> <li>– bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe i nazwy mieszkańców.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie używa imiesłówów,</li> <li>– wskazuje i poprawia błędy fleksyjne związane z użyciem imiesłówów,</li> <li>– redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłówów,</li> <li>– redaguje tekst z użyciem imiesłówów z partykułą <i>nie</i>,</li> <li>– poprawia błędy swoje i innych w zapisie <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami,</li> <li>– koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych i nazw mieszkańców.</li> </ul> |

| FLEKSJA                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                               |  |  |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| <p>wie, że są wyjątki od tych zasad,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje, czym są nazwy miejscowe,</li> <li>– wymienia wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców.</li> </ul> |  |  |  |



## II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

| SKŁADNIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia zdanie od równoważnika zdania,</li> <li>– definiuje pojęcie <i>imiesłowny równoważnik zdania</i>,</li> <li>– podaje, jak przekształcić wypowiedzenie w imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– odróżnia wypowiedzenie z imiesłownym równoważnikiem zdania od zdania,</li> <li>– definiuje terminy: <i>mowa zależna</i> i <i>mowa niezależna</i></li> <li>– wyjaśnia różnice między mową zależną a niezależną.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia zdanie od równoważnika zdania i wypowiedzenia z imiesłownym równoważnikiem zdania.</li> <li>– identyfikuje imiesłowny równoważnik zdania poprzez znalezienie imiesłowu przysłówkowego,</li> <li>– wyjaśnia, jak przekształcić wypowiedzenie w imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna</i>, <i>mowa niezależna</i>,</li> <li>– odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej,</li> <li>– w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania oraz imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,</li> <li>– przekształca wypowiedzenie w imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– określa różnice między mową zależną a mową niezależną,</li> <li>– przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– układa zdanie i równoważnik zdania oraz imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– rozpoznaje imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– poprawnie przekształca imiesłowny równoważnik zdania w zdanie złożone i odwrotnie,</li> <li>– stosuje imiesłowny równoważnik zdania w swoich wypowiedziach,</li> <li>– poprawnie przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,</li> <li>– zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej,</li> <li>– przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania oraz imiesłowny równoważnik zdania,</li> <li>– wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłownego równoważnika zdania,</li> <li>– redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.</li> </ul> |

## II.2. Zróżnicowanie języka

| ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia: <i>synonim</i> i <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, <i>neologizm</i> i <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>,</li> <li>– rozróżnia synonimy, antonimy i homonimy,</li> <li>– odróżnia wyrazy bliskoznaczne od wyrazów pokrewnych,</li> <li>– identyfikuje różne rodzaje neologizmów obiegowych,</li> <li>– rozpoznaje archaizmy,</li> <li>– odróżnia archaizmy od neologizmów,</li> <li>– dostrzega archaizmy w utworze,</li> <li>– dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi,</li> <li>– próbuje zastąpić kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego</li> <li>– tłumaczy, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa pojęcia: <i>synonim</i> i <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, <i>neologizm</i> i <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>,</li> <li>– odróżnia skrót od skrótownicy, synonim od antonimu i homonimu,</li> <li>– wskazuje synonimy, antonimy i homonimy,</li> <li>– wskazuje wyrazy bliskoznaczne i wyrazy pokrewne,</li> <li>– rozpoznaje frazeologizmy,</li> <li>– opisuje znaczenie wybranych związków frazeologicznych,</li> <li>– odróżnia neologizmy artystyczne od obiegowych,</li> <li>– podaje różne rodzaje neologizmów obiegowych,</li> <li>– określa funkcje neologizmów,</li> <li>– określa typy archaizmów,</li> <li>– podaje funkcje archaizmów,</li> <li>– rozpoznaje archaizmy w utworze,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>kolokwializm</i>,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów,</li> <li>– wskazuje różnicę między wyrazem bliskoznacznym a pokrewnym,</li> <li>– wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie,</li> <li>– podaje przykłady neologizmów artystycznych i obiegowych,</li> <li>– wskazuje różne rodzaje neologizmów obiegowych,</li> <li>– wymienia funkcje neologizmów,</li> <li>– rozróżnia typy archaizmów i określa ich funkcje,</li> <li>– określa funkcje kolokwializmów,</li> <li>– wskazuje kolokwializmy w wypowiedzi,</li> <li>– poprawnie zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia: <i>synonim</i> i <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, <i>neologizm</i> i <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>, odwołuje się do przykładów,</li> <li>– tworzy synonimy, antonimy konkretnych słów,</li> <li>– wyjaśnia różnicę między wyrazem bliskoznacznym a pokrewnym,</li> <li>– podaje przykłady związków frazeologicznych, wyjaśnia ich znaczenia,</li> <li>– rozpoznaje w tekście neologizmy artystyczne i obiegowe,</li> <li>– podaje przykłady różnych neologizmów obiegowych,</li> <li>– wyjaśnia funkcje neologizmów,</li> <li>– omawia na przykładach typy i funkcje archaizmów,</li> <li>– interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości,</li> <li>– urozmaica język swojej wypowiedzi,</li> <li>– świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach,</li> <li>– świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu,</li> <li>– na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo,</li> <li>– koryguje błędy swoje i innych.</li> </ul> |

### ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje, że słownictwo ulega ciągłemu wzbogacaniu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje kolokwializmy w wypowiedzi,</li> <li>– zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego,</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje zapożyczeń, rozumie ich funkcje,</li> <li>– wypowiada się na temat przydatności zapożyczeń,</li> <li>– zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi,</li> <li>– podaje sposoby wzbogacania słownictwa.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia różne rodzaje zapożyczeń i wyjaśnia ich funkcje,</li> <li>– omawia przydatność zapożyczeń,</li> <li>– poprawnie zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia na przykładach funkcje kolokwializmów,</li> <li>– interpretuje użycie kolokwializmów w tekście,</li> <li>– bezbłędnie zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego,</li> <li>– podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczeń, bezbłędnie zastępuje zapożyczenia,</li> <li>– omawia funkcje i znaczenie różnych typów zapożyczeń, ocenia ich przydatność,</li> <li>– stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa.</li> </ul> |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

## II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

| KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcie grzeczności językowej,</li> <li>– rozpoznaje niektóre zwroty grzecznościowe,</li> <li>– podaje zasady pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach,</li> <li>– wyjaśnia, że istnieje pojęcie normy językowej,</li> <li>– wyjaśnia, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa</li> <li>– definiuje pojęcie błędu językowego,</li> <li>– Wskazuje na istnienie różne rodzaje błędów językowych,</li> <li>– rozpoznaje teksty reklamowe,</li> <li>– wskazuje slogany reklamowe,</li> <li>– wskazuje, że w języku istnieje perswazja oraz manipulacja,</li> <li>– dostrzega manipulację językową.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje, na czym polega grzeczność językowa,</li> <li>– wskazuje zwroty grzecznościowe w liście,</li> <li>– omawia zasady pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach,</li> <li>– określa, co to jest norma językowa,</li> <li>– odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej,</li> <li>– tłumaczy, czym jest błąd językowy,</li> <li>– wymienia rodzaje błędów językowych,</li> <li>– określa cechy i funkcje tekstów reklamowych,</li> <li>– podaje, czym jest slogan reklamowy,</li> <li>– odróżnia perswazję od manipulacji językowej,</li> <li>– rozpoznaje środki służące manipulacji</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie grzeczności językowej,</li> <li>– podaje przykłady zwrotów grzecznościowych,</li> <li>– przestrzega zasad pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach,</li> <li>– wyjaśnia, czym jest norma językowa,</li> <li>– wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie błędu językowego,</li> <li>– omawia różne rodzaje błędów językowych,</li> <li>– określa cechy i funkcje tekstów reklamowych,</li> <li>– wyjaśnia, czemu służy slogan reklamowy,</li> <li>– wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją,</li> <li>– wymienia środki służące manipulacji.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– bezbłędnie stosuje zwroty grzecznościowe, w tym zaimki osobowe w liście,</li> <li>– podaje przykłady wskazujące różnicę między normą wzorcową a normą użytkową,</li> <li>– definiuje pojęcie błędu językowego,</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych,</li> <li>– wskazuje cechy i funkcje tekstów reklamowych,</li> <li>– wyjaśnia różnicę między perswazją a manipulacją,</li> <li>– dostrzega w tekście środki służące manipulacji.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek,</li> <li>– na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka,</li> <li>– świadomie posługuje się perswazją,</li> <li>– nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa.</li> </ul> |

### III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

| STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje streszczenie,</li> <li>– podejmuje próbę streszczenia tekstu,</li> <li>– dostrzega informacje w streszczanym tekście,</li> <li>– określa, czym jest rozprawka,</li> <li>– definiuje pojęcia <i>teza</i> i <i>argument</i>,</li> <li>– wyjaśnia, że argumenty należy hierarchizować,</li> <li>– wyjaśnia, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu,</li> <li>– wyjaśnia, czym jest plan kompozycyjny,</li> <li>– określa cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi,</li> <li>– podaje rodzaje argumentów,</li> <li>– rozpoznaje zwroty do słuchaczy,</li> <li>– dostrzega jak w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– streszcza proste teksty,</li> <li>– wydobywa informacje z tekstu,</li> <li>– wymienia elementy kompozycyjne rozprawki,</li> <li>– formułuje tezę,</li> <li>– określa, czym jest argument,</li> <li>– odróżnia przykład od argumentu,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega hierarchizacja argumentów,</li> <li>– wyjaśnia, co to jest wniosek,</li> <li>– wymienia zasady tworzenia planu kompozycyjnego</li> <li>– Podaje etapy pracy nad przemówieniem,</li> <li>– dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy,</li> <li>– podaje, jak wykorzystać głos i mowę ciała,</li> <li>– rozróżnia typy narracji,</li> <li>– tłumaczy, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, recenzji,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie retrospekcji i puenty,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pisze dobre streszczenie,</li> <li>– porządkuje informacje z tekstu,</li> <li>– dostrzega główną myśl tekstu,</li> <li>– wymienia cechy rozprawki,</li> <li>– odróżnia tezę od hipotezy,</li> <li>– odróżnia argument od kontrargumentu,</li> <li>– ilustruje argument przykładem,</li> <li>– próbuje uporządkować wywód,</li> <li>– pracuje nad planem kompozycyjnym,</li> <li>– podejmuje próbę wnioskowania,</li> <li>– pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpira przewidywany kontrargument,</li> <li>– uzasadnia dobór argumentów,</li> <li>– stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– logicznie porządkuje informacje z tekstu,</li> <li>– wskazuje główną myśl tekstu,</li> <li>– stawia ciekawe / oryginalne hipotezy,</li> <li>– formułuje kontrargumenty,</li> <li>– hierarchizuje argumenty,</li> <li>– zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,</li> <li>– formułuje wnioski,</li> <li>– porządkuje wywód argumentacyjny,</li> <li>– sporządza plan kompozycyjny,</li> <li>– funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy,</li> <li>– używa środków retorycznych,</li> <li>– świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała,</li> <li>– stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicania stylu,</li> <li>– używa słownictwa typowego dla recenzji,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst w celu napisania streszczenia,</li> <li>– samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,</li> <li>– samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów,</li> <li>– publicznie wygłasza swoje przemówienie,</li> <li>– samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,</li> <li>– samodzielnie pisze spójną rozwiniętą recenzję, uwzględniając wszystkie</li> </ul> |

### STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego,</li> <li>– określa typy narracji,</li> <li>– wyjaśnia, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować,</li> <li>– definiuje pojęcia retrospekcji i puenty,</li> <li>– podaje, że w recenzji używa się określonego słownictwa,</li> <li>– wymienia wybrane kryteria oceny tekstów kultury,</li> <li>– wymienia podstawowe zasady przygotowania wywiadu,</li> <li>– wskazuje, że podczas wywiadu zadaje się różne rodzaje pytań,</li> <li>– pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, proste przemówienie, opowiadanie twórcze oraz recenzję,</li> <li>– przeprowadza prosty wywiad.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje cechy i kompozycję recenzji,</li> <li>– rozpoznaje słownictwo typowe dla recenzji,</li> <li>– wymienia kryteria oceny różnych tekstów kultury,</li> <li>– wymienia zasady przygotowania wywiadu,</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje pytań w wywiadzie,</li> <li>– pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze, przemówienie i recenzję,</li> <li>– przeprowadza wywiad zgodnie z zasadami.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym,</li> <li>– stosuje różne typy narracji w opowiadaniu,</li> <li>– stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu,</li> <li>– stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę,</li> <li>– wskazuje słownictwo typowe dla recenzji,</li> <li>– ocenia różne teksty kultury, stosując poznane kryteria,</li> <li>– określa zasady przygotowania wywiadu,</li> <li>– formułuje różnego rodzaju pytania,</li> <li>– przeprowadzając wywiad, uwzględnia cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,</li> <li>– omawia zasady przygotowania wywiadu,</li> <li>– formułuje różnorodne i ciekawe pytania do wywiadu,</li> <li>– pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze, pełną recenzję,</li> <li>– przeprowadza wywiad zgodnie ze wszystkimi wymogami.</li> </ul> | <p>wymogi tej formy wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– projektuje i przeprowadza wywiad zgodnie z zasadami, wykorzystując do tego telefon,</li> <li>– na podstawie nagrania tworzy tekst wywiadu,</li> <li>– koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

# WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 8

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

## I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

### I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

| Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– tłumaczy pojęcie <i>literatura piękna</i>,</li> <li>– wskazuje, że liryka jest jednym z rodzajów literackich,</li> <li>– odróżnia utwór liryczny od innego utworu,</li> <li>– wymienia podstawowe cechy utworów lirycznych,</li> <li>– wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz,</li> <li>– nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy poezji,</li> <li>– czyta wiersz głośno i wyraźnie,</li> <li>– wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe,</li> <li>– wypowiada się na temat przeczytanego wiersza,</li> <li>– podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, określa nastrój wiersza,</li> <li>– wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki,</li> <li>– czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła,</li> <li>– określa temat wiersza,</li> <li>– opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,</li> <li>– wyodrębnia obrazy poetyckie,</li> <li>– nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega język poezji,</li> <li>– czytając / recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację,</li> <li>– dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego,</li> <li>– ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterach i ich uczuciach,</li> <li>– opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na ten temat,</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej,</li> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się,</li> <li>– tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych,</li> <li>– wyjaśnia funkcje środków artystycznych,</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje osobę mówiącą w wierszu,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>podmiot liryczny</i>,</li> <li>– Wyjaśnia kim jest bohater liryczny,</li> <li>– wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu,</li> <li>– odróżnia podmiot liryczny od adresata,</li> <li>– odróżnia wers od strofy (zwrotki),</li> <li>– wyjaśnia, czym są rym, wers, refren,</li> <li>– nazywa środki artystyczne: <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przenośnia</i>, <i>wyraz dźwiękonaśladowczy</i>, <i>uosobienie</i>, <i>apostrofa</i>, <i>ożywienie</i>, <i>symbol</i>, <i>neologizm</i>,</li> <li>– wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm,</li> <li>– definiuje pojęcia hymnu, pieśni, fraszki, trenu,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny,</li> <li>– nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata,</li> <li>– opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia,</li> <li>– określa adresata wiersza,</li> <li>– wskazuje wers ze zwrotem do adresata,</li> <li>– wskazuje bohatera wiersza,</li> <li>– rozpoznaje w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole,</li> <li>– wskazuje w wierszu rymy,</li> <li>– rozpoznaje elementy rytmizujące utwór,</li> <li>– rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę,</li> <li>– dzieli wersy na sylaby,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz,</li> <li>– wskazuje cechy podmiotu lirycznego,</li> <li>– określa cechy bohatera wiersza,</li> <li>– porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,</li> <li>– rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne,</li> <li>– rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór,</li> <li>– wymienia cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega ironia,</li> <li>– dostrzega ironię w omawianych wierszach,</li> <li>– formułuje przesłanie utworu lirycznego</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,</li> <li>– opisuje adresata wiersza,</li> <li>– wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza,</li> <li>– wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza,</li> <li>– wyjaśnia znaczenie przenośnie utworu lirycznego,</li> <li>– uzasadnia własne rozumienie wiersza,</li> <li>– rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach,</li> <li>– odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>– wskazuje w wierszu elementy rytmizujące,</li> <li>– wskazuje cechy pieśni, trenu, fraszki w danym utworze,</li> <li>– definiuje pojęcie ironii,</li> <li>– omawia znaczenie ironii w danym utworze,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,</li> <li>– interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu,</li> <li>– charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza,</li> <li>– porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski,</li> <li>– rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę wśród innych gatunków literackich,</li> <li>– tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej,</li> <li>– w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości</li> </ul> |



| Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| UTWORY LIRYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia tematykę wiersza,</li> <li>– tłumaczy pojęcie ironii,</li> <li>– wyjaśnia, jakie jest przesłanie wiersza,</li> <li>– nazywa wartości ważne dla podmiotu lirycznego</li> <li>– rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków,</li> <li>– dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne,</li> <li>– wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje ironię i rozumie jej funkcje w utworach lirycznych,</li> <li>– rozpoznaje przesłanie utworu i wypowiada się na temat jego aktualności,</li> <li>– na podstawie poznanych wierszy tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów,</li> <li>– wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych utworach,</li> <li>– rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>i zastanawia się nad jego aktualnością,</li> <li>– porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami,</li> <li>– dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych,</li> <li>– odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność,</li> <li>– omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego,</li> <li>– dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi,</li> <li>– w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.</li> </ul> |

## I.1. Czytanie utworów literackich – epika

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| UTWORY EPICKIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje epikę jest jeden z rodzajów literackich,</li> <li>– odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia,</li> <li>– rozpoznaje fikcję literacką,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich,</li> <li>– wymienia gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść, epopeja,</li> <li>– wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy utworu epickiego,</li> <li>– opisuje wybrane elementy świata przedstawionego,</li> <li>– wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich,</li> <li>– wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei,</li> <li>– wyszukuje w tekście określone informacje,</li> <li>– wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego,</li> <li>– ustala kolejność zdarzeń,</li> <li>– nazywa rodzaj narratora i narracji,</li> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,</li> <li>– przedstawia wybranego bohatera,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika,</li> <li>– rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych</li> <li>– wymienia elementy konstrukcyjne utworu epickiego,</li> <li>– opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei,</li> <li>– rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,</li> <li>– wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów,</li> <li>– uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady,</li> <li>– rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego,</li> <li>– prezentuje za pomocą narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze,</li> <li>– porównuje narratorów w różnych utworach,</li> <li>– charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych,</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| UTWORY EPICKIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu,</li> <li>rozpoznaje, kim jest osoba wypowiadająca się w utworze epickim,</li> <li>rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu,</li> <li>wskazuje <i>narratora</i> i rodzaje <i>narracji</i>,</li> <li>rozpoznaje w utworze wątek główny,</li> <li>nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu,</li> <li>rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne,</li> <li>opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń,</li> <li>dostrzega, że tekst może mieć znaczenie przenośne,</li> <li>definiuje alegorię i symbol w utworze epickim,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia niektóre cechy bohaterów,</li> <li>rozpoznaje wątki poboczne,</li> <li>wypowiada się na temat przeczytanego utworu,</li> <li>wskazuje wartości ważne dla bohaterów,</li> <li>omawia postawę bohatera,</li> <li>rozpoznaje w utworze ważne informacje,</li> <li>tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przykład intersemiotyczny,</li> <li>dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii,</li> <li>rozpoznaje w tekście alegorię i symbol,</li> <li>rozpoznaje przesłanie utworu,</li> <li>na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów,</li> <li>wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje narratora utworu,</li> <li>określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy,</li> <li>wymienia większość cech bohaterów,</li> <li>zbiera informacje o bohaterze,</li> <li>uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej,</li> <li>omawia wątek główny,</li> <li>określa doświadczenia bohaterów,</li> <li>prezentuje własne rozumienie utworu,</li> <li>ocenia bohaterów,</li> <li>rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,</li> <li>rozpoznaje fakty i opinie,</li> <li>odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,</li> <li>określa relacje łączące bohaterów utworu,</li> <li>uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu,</li> <li>selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze,</li> <li>odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,</li> <li>dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji,</li> <li>określa tematykę utworu,</li> <li>omawia wątek poboczny,</li> <li>porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami,</li> <li>odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,</li> <li>porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski,</li> <li>określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób,</li> <li>ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści,</li> <li>w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi,</li> <li>w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego,</li> <li>wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich,</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dostateczna                                                                                                                | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena celująca                                                                                                                                                    |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                   |
| UTWORY EPICKIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy postawy bohatera,</li> <li>– rozpoznaje przesłanie utworu epickiego,</li> <li>– rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków,</li> <li>– dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne,</li> <li>– wymienia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych,</li> <li>– podaje przykłady alegorii i symbolu,</li> <li>– wymienia przyczyny niepowodzeń bohatera,</li> <li>– wypowiada się na temat przesłania utworu,</li> <li>– porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami,</li> <li>– dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich,</li> <li>– posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje biblijne opowieści,</li> <li>– omawia funkcje alegorii,</li> <li>– ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia,</li> <li>– formułuje przesłanie utworu,</li> <li>– omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego,</li> <li>– dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.</li> </ul> |

## I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| UTWORY DRAMATYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje dramat jako jeden z rodzajów literackich,</li> <li>– wymienia gatunki dramatu: tragedię i komedię,</li> <li>– wskazuje podstawowe cechy utworów dramatycznych,</li> <li>– odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia,</li> <li>– rozróżnia realizm od fantastyki w dramacie,</li> <li>– Rozpoznaje, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego</li> <li>– wskazuje cechy utworów dramatycznych,</li> <li>– podaje cechy tragedii i komedii,</li> <li>– opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie,</li> <li>– wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog,</li> <li>– omawia elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie,</li> <li>– rozpoznaje rodzaje bohaterów w dramacie,</li> <li>– Rozpoznaje bohatera tragicznego i komizmu,</li> <li>– określa etapy rozwoju akcji dramatycznej,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki,</li> <li>– wskazuje cechy utworów dramatycznych,</li> <li>– wymienia cechy tragedii i komedii,</li> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie,</li> <li>– wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog,</li> <li>– odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,</li> <li>– określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,</li> <li>– wskazuje bohatera tragicznego,</li> <li>– ocenia bohaterów dramatu,</li> <li>– określa, na czym polega komizm,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem,</li> <li>– omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii,</li> <li>– wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu,</li> <li>– rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera,</li> <li>– określa relacje łączące bohaterów,</li> <li>– odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,</li> <li>– określa funkcje komizmu,</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu,</li> <li>– określa funkcje komizmu,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych,</li> <li>– określa problematykę dramatów poznanych w klasach 7 i 8 i prezentuje ją w twórczy sposób,</li> <li>– wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych,</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i>                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                            | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                         | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                | ocena celująca                             |
| Uczeń                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                            |
| UTWORY DRAMATYCZNE                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia utwory dramatyczne poznane w klasach 7 i 8,</li> <li>– wymienia utwory dramatyczne z kanonu lektur obowiązkowych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa pojęcie dramatu romantycznego,</li> <li>– wypowiada się na temat dramatów poznanych w klasach 7 i 8,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej,</li> <li>– wskazuje kontekst kulturowy i biograficzny dramatu,</li> <li>– rozpoznaje cechy dramatu romantycznego,</li> <li>– prezentuje w dowolnej formie (w tym w formie interaktywnej) treść dramatów z kanonu lektur obowiązkowych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej,</li> <li>– wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego,</li> <li>– wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7 i 8.</li> </ul> | odwołując się do znajomości całej lektury. |

## I.1. Czytanie utworów literackich – utwory synkretyczne

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| UTWORY SYNKRETYCZNE (M.IN. BALLADA)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu,</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie,</li> <li>– wskazuje, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie,</li> <li>– wymienia utwory synkretyczne poznane w klasach 7 i 8,</li> <li>– wskazuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy ballady,</li> <li>– wskazuje w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu,</li> <li>– omawia elementy świata przedstawionego w balladzie;</li> <li>– wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie,</li> <li>– wypowiada się na temat utworów synkretycznych poznanych w klasach 7 i 8,</li> <li>– krótko opowiada, o czym jest utwór synkretyczny z kanonu lektur obowiązkowych.</li> <li>– dostrzega w sztuce nawiązania do poznanych utworów synkretycznych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy ballady,</li> <li>– rozpoznaje synkryzm ballady,</li> <li>– porządkuje wydarzenia ballady w sposób przyczynowo-skutkowy,</li> <li>– ocenia dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych,</li> <li>– tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi z kanonu lektur obowiązkowych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wnikliwie omawia cechy ballady,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega synkryzm danego dzieła,</li> <li>– określa funkcje punktu kulminacyjnego w balladzie,</li> <li>– porządkuje zebrany materiał na temat utworów synkretycznych z kanonu lektur obowiązkowych,</li> <li>– interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych,</li> <li>– tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych,</li> <li>– prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w poznanych utworach synkretycznych.</li> </ul> |

## I.2. Odbiór tekstów kultury

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| INNE TEKSTY KULTURY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa tematykę poznanych tekstów kultury,</li> <li>– wymienia elementy tekstu kultury,</li> <li>– nazywa wrażenia wywołane tekstem kultury,</li> <li>– dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową,</li> <li>– wskazuje, że są różne gatunki dziennikarskie,</li> <li>– rozpoznaje wywiad, artykuł, reportaż wśród gatunków publicystycznych,</li> <li>– Definiuje lid.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyszukuje potrzebne informacje,</li> <li>– prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp.,</li> <li>– cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,</li> <li>– rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, reportaż,</li> <li>– podaje funkcje lidu,</li> <li>– dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje cechy tekstów kultury,</li> <li>– nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii,</li> <li>– przedstawia własne rozumienie tekstu kultury,</li> <li>– określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej,</li> <li>– określa podstawowe cechy wywiadu, artykułu, reportażu,</li> <li>– określa znaczenie lidu.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada w kilku zdaniach o problemie rozważanym w tekście,</li> <li>– opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii,</li> <li>– uzasadnia własne rozumienie tekstu kultury,</li> <li>– znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych,</li> <li>– porównuje różne dzieła,</li> <li>– omawia funkcje lidu.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch,</li> <li>– dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii,</li> <li>– przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.</li> </ul> |



## II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

### II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| FONETYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>fonetyki</i>,</li> <li>– podaje zasady dzielenia wyrazów na głoski i sylaby,</li> <li>– rozpoznaje samogłoski i spółgłoski,</li> <li>– <i>Określa funkcję i w wyrazie może pełnić różne funkcje,</i></li> <li>– rozpoznaje upodobnienia fonetyczne,</li> <li>– podaje reguły akcentowania w języku polskim.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia, czym zajmuje się fonetyka,</li> <li>– rozróżnia rodzaje głosek,</li> <li>– wyjaśnia funkcje głoski <i>i</i>,</li> <li>– omawia na czym polegają zjawiska fonetyczne w polszczyźnie,</li> <li>– wymienia reguły akcentowania w języku polskim,</li> <li>– rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby,</li> <li>– poprawnie przenosi wyrazy,</li> <li>– określa rolę samogłoski <i>i</i>,</li> <li>– omawia mechanizm upodobnień fonetycznych,</li> <li>– stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację,</li> <li>– wymienia wyjątki od zasad akcentowania.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy,</li> <li>– rozpoznaje funkcję litery <i>i</i> w wyrazie,</li> <li>– objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje ich przykłady,</li> <li>– wypowiada się z prawidłową intonacją,</li> <li>– prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania,</li> <li>– świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji.</li> </ul> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| SŁOWOTWÓRSTWO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje <i>temat słowotwórczy, definicja słowotwórcza, formant</i>, a także <i>rodzina wyrazów, wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne</i>,</li> <li>– rozpoznaje wyraz podstawowy i wyrazy pochodne,</li> <li>– podaje, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty,</li> <li>– tłumaczy, czym są wyrazy złożone i zna podstawowe zasady ich pisowni.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– objaśnia, czym zajmuje się słowotwórstwo,</li> <li>– odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego,</li> <li>– próbuje przeprowadzać analizę słowotwórczą wyrazu,</li> <li>– rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty,</li> <li>– rozpoznaje wyrazy pokrewne,</li> <li>– rozpoznaje wyrazy złożone,</li> <li>– podaje zasady tworzenia i pisowni wyrazów złożonych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i pochodne,</li> <li>– przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu,</li> <li>– wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,</li> <li>– podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów,</li> <li>– rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności,</li> <li>– omawia zasady tworzenia wyrazów złożonych i objaśnia ich pisownię.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie przeprowadza analizy słowotwórcze,</li> <li>– rozpoznaje rodzaj formantu w wyrazie,</li> <li>– omawia znaczeniotwórczą funkcję formantów,</li> <li>– podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny,</li> <li>– przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi,</li> <li>– tworzy wyrazy złożone</li> <li>– stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie stosuje w swoich wypowiedziach: wyrazy podstawowe i pochodne, wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, wyrazy pokrewne i wyrazy złożone,</li> <li>– bezbłędnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu.</li> </ul> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| FLEKSJA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,</li> <li>wskazuje, że imiesłowy przymiotnikowy i przysłówkowy są nieosobowymi formami czasownika,</li> <li>podaje zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,</li> <li>wskazuje podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy oraz wyjątki od tych zasad,</li> <li>tłumaczy wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców,</li> <li>wskazuje zasady odmiany imion i nazwisk w języku polskim.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, bezokoliczniki, imiesłowy,</li> <li>podaje końcówki imiesłówów,</li> <li>wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,</li> <li>wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika,</li> <li>tworzy imiesłowy z partykułą <i>nie</i>,</li> <li>podaje zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy,</li> <li>wymienia zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje, z jaką częścią mowy ma do czynienia,</li> <li>określa formę fleksyjną wyrazu,</li> <li>wskazuje imiesłów w zdaniu i określa jego rodzaj,</li> <li>wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>,</li> <li>rozpoznaje nazwy miejscowe,</li> <li>stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców,</li> <li>poprawnie odmienia imiona i nazwiska..</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy wskazane formy fleksyjne wyrazów,</li> <li>przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami,</li> <li>bezbłędnie zapisuje <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</li> <li>uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>,</li> <li>podaje własne przykłady nazw miejscowych,</li> <li>bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe, nazwy mieszkańców oraz imiona i nazwiska,</li> <li>wyjaśnia pochodzenie imion i nazwisk.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie używa imiesłówów,</li> <li>wskazuje i poprawia błędy fleksyjne,</li> <li>redaguje tekst z użyciem partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy,</li> <li>poprawia błędy swoje i innych w zapisie <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami,</li> <li>koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.</li> </ul> |

## II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| SKŁADNIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje, że w polskiej składni istnieją równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</li> <li>próbuje przekształcać równoważnik w zdanie pojedyncze, a następnie w zdanie złożone oraz w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</li> <li>podaje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych,</li> <li>rozdziela mowę zależną a niezależną.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>rozdziela równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</li> <li>wskazuje typy zdań złożonych,</li> <li>tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych,</li> <li>stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych,</li> <li>odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej i umie wskazać je w tekście</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w tekście równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</li> <li>przekształca wypowiedzenia zbudowane z różnego rodzaju zdań złożonych,</li> <li>przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,</li> <li>uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>układa równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zachowując poprawną interpunkcję,</li> <li>odpowiednio nazywa wypowiedzenia składowe zdań wielokrotnie złożonych,</li> <li>stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach,</li> <li>przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone,</li> <li>wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowowego równoważnika zdania oraz składnią zdania złożonego,</li> <li>przeprowadza analizę składniową zdań wielokrotnie złożonych,</li> <li>redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.</li> </ul> |

## II.2. Zróżnicowanie języka

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– Definiuje czym jest: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny</i>,</li> <li>– omawia, czym jest słownictwo wartościujące,</li> <li>– rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu,</li> <li>– dostrzega archaizmy w utworze,</li> <li>– dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego,</li> <li>– podaje, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny</i>,</li> <li>– wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy,</li> <li>– podaje znaczenie wybranych związków frazeologicznych,</li> <li>– wskazuje rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń,</li> <li>– zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi,</li> <li>– tworzy wyrazy o szerszym zakresie lub bogatszej treści,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów,</li> <li>– wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie,</li> <li>– podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobnień, zgrubień, związków frazeologicznych i określa ich funkcje w tekście,</li> <li>– omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego,</li> <li>– wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów,</li> <li>– wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobieniem a zgrubieniem,</li> <li>– poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach,</li> <li>– interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, neologizmów, kolokwializmów,</li> <li>– stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa,</li> <li>– wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości,</li> <li>– urozmaica język swojej wypowiedzi,</li> <li>– świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach,</li> <li>– świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu,</li> <li>– na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo,</li> <li>– koryguje błędy swoje i innych,</li> <li>– tworzy prace w odpowiednim stylu językowym.</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i>                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                          |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                               | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dobra                                                                                                                                                                                                   | ocena bardzo dobra                                                                                                                       | ocena celująca |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                          |                |
| ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                          |                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu,</li> <li>– wskazuje, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany,</li> <li>– podaje, co to jest styl językowy,</li> <li>– Rozróżnia style językowe.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia,</li> <li>– podaje sposoby wzbogacania słownictwa,</li> <li>– rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisanym, oficjalnym a nieoficjalnym,</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych,</li> <li>– omawia środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje i omawia wyznaczniki stylu językowego,</li> <li>– rozpoznaje cechy stylu w czytany tekście,</li> <li>– omawia różne rodzaje stylów językowych.</li> </ul> | <p>różnych stylów językowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami.</li> </ul> |                |

## II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia zasady pisowni,</li> <li>– wskazuje, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa,</li> <li>– tłumaczy, że istnieją różne rodzaje błędów językowych,</li> <li>– rozpoznaje teksty reklamowe,</li> <li>– wskazuje slogany reklamowe,</li> <li>– podaje, że w języku istnieje perswazja,</li> <li>– dostrzega manipulację językową,</li> <li>– omawia zasady dyskusji,</li> <li>– stara się zabierać głos w dyskusji,</li> <li>– formułuje argumenty.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Definiuje pojęcia: norma językowa i błąd językowy,</li> <li>– wymienia rodzaje błędów,</li> <li>– odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej,</li> <li>– Podaje cechy i funkcje tekstów reklamowych,</li> <li>– omawia, czym jest slogan,</li> <li>– odróżnia perswazję od manipulacji,</li> <li>– rozpoznaje środki służące manipulacji językowej,</li> <li>– określa znaczenie języka ciała w komunikacji,</li> <li>– określa środki retoryczne stosowane w dyskusji,</li> <li>– podaje przykłady słownictwa modnego,</li> <li>– wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową,</li> <li>– omawia różne rodzaje błędów językowych,</li> <li>– przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy,</li> <li>– określa cechy i funkcje tekstów reklamowych,</li> <li>– wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją,</li> <li>– ocenia zasady dyskusji,</li> <li>– przedstawia argumenty w dyskusji,</li> <li>– stosuje środki retoryczne,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega kultura języka,</li> <li>– podaje przykłady mody językowej.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– na przykładach wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową,</li> <li>– w praktyce rozpoznaje i eliminuje różne rodzaje błędów językowych,</li> <li>– podaje przykłady sloganów reklamowych,</li> <li>– wskazuje w tekście środki służące manipulacji,</li> <li>– stosuje w praktyce zasady dyskusji,</li> <li>– poprawnie stosuje środki retoryczne,</li> <li>– zastępuje słownictwo modne synonimami,</li> <li>– uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek,</li> <li>– na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka,</li> <li>– świadomie posługuje się perswazją,</li> <li>– nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa,</li> <li>– omawia różne odmiany dyskusji,</li> <li>– bierze udział w debacie.</li> </ul> |

## II.4. Ortografia i interpunkcja

| Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i>                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                   | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                          | ocena celująca                                                                                                                                                                                          |
| Uczeń                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |
| ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje reguły polskiej ortografii,</li> <li>– określa zasady interpunkcji w zdaniach oraz sposoby przytaczania cudzej wypowiedzi.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozumie, że na ortografię wpływa związek między formami fleksyjnymi oraz wyrazami pokrewnymi,</li> <li>– rozpoznaje reguły ortograficzne,</li> <li>– stosuje zasady poprawnej pisowni i interpunkcji.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje, co łączy ortografię z tradycją,</li> <li>– rozumie, że pisownia odzwierciedla zmiany, które kiedyś zaszły w języku,</li> <li>– objaśnia reguły ortograficzne i interpunkcyjne.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– w praktyce stosuje się do zasad polskiej ortografii i interpunkcji.</li> </ul> | <u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek.</li> </ul> |



### III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– tłumaczy, czym jest rozprawka,</li> <li>– definiuje pojęcia <i>teza</i> i <i>argument</i>,</li> <li>– wskazuje, że argumenty należy hierarchizować,</li> <li>– objaśnia, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu,</li> <li>– określa, czym jest plan kompozycyjny,</li> <li>– podaje cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi,</li> <li>– podaje rodzaje argumentów,</li> <li>– określa zwroty do słuchaczy,</li> <li>– wskazuje, że w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia elementy kompozycyjne rozprawki,</li> <li>– formułuje tezę,</li> <li>– określa, czym jest argument,</li> <li>– odróżnia przykład od argumentu,</li> <li>– podaje, na czym polega hierarchizacja argumentów,</li> <li>– określa, co to jest wniosek,</li> <li>– tłumaczy zasady tworzenia planu kompozycyjnego</li> <li>– określa etapy pracy nad przemówieniem,</li> <li>– dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy,</li> <li>– tłumaczy, jak wykorzystać głos i mowę ciała,</li> <li>– rozróżnia typy narracji,</li> <li>– podaje, na czym polega trójdzielna kompozycja</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy rozprawki,</li> <li>– odróżnia tezę od hipotezy,</li> <li>– odróżnia argument od kontrargumentu,</li> <li>– ilustruje argument przykładem,</li> <li>– próbuje uporządkować wywód,</li> <li>– pracuje nad planem kompozycyjnym,</li> <li>– podejmuje próbę wnioskowania,</li> <li>– pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpira przewidywany kontrargument,</li> <li>– uzasadnia dobór argumentów,</li> <li>– stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– stawia ciekawe / oryginalne hipotezy,</li> <li>– formułuje kontrargumenty,</li> <li>– hierarchizuje argumenty,</li> <li>– zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,</li> <li>– formułuje wnioski,</li> <li>– porządkuje wywód argumentacyjny,</li> <li>– sporządza plan kompozycyjny,</li> <li>– funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy,</li> <li>– używa środków retorycznych,</li> <li>– świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała,</li> </ul> | <p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,</li> <li>– samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów,</li> <li>– publicznie wygłasza swoje przemówienie,</li> <li>– samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,</li> <li>– koryguje własne i cudze błędy związane</li> </ul> |

| Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena celująca                                                                                                             |
| Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                            |
| ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego,</li> <li>określa typy narracji,</li> <li>podaje, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować,</li> <li>tworzy pojęcia retrospekcji i puenty,</li> <li>pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze oraz proste przemówienie,</li> <li>definiuje pojęcie spójności tekstu,</li> <li>podaje wybrane kryteria oceny różnych form wypowiedzi,</li> <li>wyjaśnia, czym są teksty użytkowe,</li> <li>określa, czemu służą CV i list motywacyjny.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>opowiadania, rozprawki, przemówienia,</li> <li>tłumaczy znaczenie retrospekcji i puenty,</li> <li>pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze i przemówienie,</li> <li>określa środki językowe nadające tekstowi spójność,</li> <li>przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość,</li> <li>rozpoznaje w tekstach wnioskowanie,</li> <li>wymienia kryteria oceny różnych form wypowiedzi,</li> <li>odróżnia podanie od innych form użytkowych,</li> <li>podaje elementy kompozycyjne CV i listu motywacyjnego.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym,</li> <li>stosuje różne typy narracji w opowiadaniu,</li> <li>stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu,</li> <li>stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę,</li> <li>dba o spójność tworzonego tekstu,</li> <li>stosuje środki językowe nadające tekstowi spójność,</li> <li>ocenia różne formy wypowiedzi, stosując poznane kryteria,</li> <li>wyjaśnia, czym są CV, list motywacyjny i podanie,</li> <li>Pisze wskazany tekst użytkowy.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicenia stylu,</li> <li>określa rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,</li> <li>pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze,</li> <li>omawia zasady tworzenia konkretnych tekstów użytkowych,</li> <li>tworzy tekst jako logiczną całość,</li> <li>pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi,</li> <li>poprawnie tworzy dokumenty aplikacyjne.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>z tworzeniem form wypowiedzi,</li> <li>tworzy bezbłędnie pisma użytkowe.</li> </ul> |